

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., PRAHA – BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

POSTUP POLICEJNÍHO ORGÁNU NA MÍSTĚ ČINŮ

Autor práce: Hana Podlipská

Studijní obor: Bezpečnostní právní věda

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Marek Fryčtík, Ph.D.

Katedra: právních oborů a bezpečnostních studií

2010

Prohlá-uji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

í í í í í í í í í í í í í í í

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Marku Fryčákovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1 VYMEZENÍ POJMŮ	6
2 ÚKONY PRVOTNÍHO ZÁSAHU NA MÍSTĚ	8
2.1 Prvotní zásah na místě	8
2.2 Neodkladná opatření na místě	9
2.3 Úkony prvotního zásahu	9
3 NEODKLDNÉ A NEOPAKOVATELNÉ ÚKONY	11
4 OHLEDÁNÍ MÍSTA	13
4.1 Zásady ohledání	17
4.2 Cíl ohledání	19
4.3 Základní fáze ohledání	20
4.4 Rozdělení ohledání podle posloupností	22
4.5 Subjekty ohledání	23
4.6 Negativní okolností	25
4.7 Práva ohledání	26
4.8 Vyhledávání a zajištění stop na místě	28
4.8.1 Obecné zajištění stop	29
5 PRAKTICKÝ POSTUP OHLEDÁNÍ MÍSTA	31
5.1 Metody využívané při ohledání	31
5.2 Taktika provedení ohledání	33
5.3 Účel ohledání místa	35
5.3.1 Ohledání v místnostech	37
5.3.2 Ohledání v terénu	38
5.4 Dokumentace průběhu a výsledků ohledání	38
5.5 Zkoumání a hodnocení materiálů z místa	43
6 ZVLÁŠTNOSTI ROZLIŠNÝCH OHLEDÁNÍ MÍSTA	44
6.1 Ohledání míst krádeží vloupáními	44
6.2 Ohledání míst prostých krádeží	46
6.3 Ohledání míst silničních dopravních nehod	47
7 NEJČASTĚJŠÍ ZÁVADY POLÍČEJNÍCH ORGÁNŮ PŘI OHLEDÁNÍ MÍSTA	49
ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
SEZNAM ZKRATEK	55
ABSTRAKT	56
ABSTRACT	57

Úvod

Pro výběr uvedeného tématu jsem se rozhodla na základě své služební praxe u služby poádkové policie na obvodním oddělení. Během své praxe jsem se setkala s případy, kdy nekvalitní a neprofesionálně provedené prvotní a neodkladné úkony na místě trestného činu ze strany policejních orgánů vedly k tomu, že došlo k podstatnému ztížení a dokonce znemožnění odhalení pachatele trestného činu. Nekvalita a neprofesionalita prováděných prvotních a neodkladných úkonů na místě činu pramení zejména ze špatné odborné připravenosti začínajících kolegů anebo naopak u starších kolegů z rutinního postupu a banalizování daného případu.

Z historického pohledu na provádění prvotních úkonů na místě činu je zcela zřejmé, že některé úkony jsou prováděny stejným způsobem jako v minulosti, ale velká část těchto úkonů byla postupem času dovedena k dokonalosti. Myslím si, že současný stav odpovídá požadavkům na efektivnost prováděných úkonů, a pokud i emfili samozřejmě bude docházet k dalšímu vývoji tohoto odvětví policejní práce v souvislosti s technologickým vývojem.

Ve své práci vycházím ze specifických podmínek policejních činností na základním výkonném organizačním článku Policie České republiky. Především jsem použila metodu přímého pozorování výkonu služby poádkové policie a metodu analýzy a syntézy. Dále jsou zde zahrnuty zákonné úpravy policejní činnosti a promítají se v ní i poznatky získané v přímém výkonu služby. Popisuji postup policejního orgánu na místě činu podle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním tzv. trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen TR a podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, dále jen o PR.

Ve své práci bych se chtěla pokusit poukázat na nejzávažnější chyby, kterých se dopouští policejní orgány na místě trestného činu a to jak při provádění prvotních a neodkladných úkonů, tak i při samotném ohledání místa činu.

Cílem práce je poukázat na mnohotvárnost a náročnost plnění úkolů na úrovni základních útvarů služby poádkové policie při plnění dílčích úkolů v rámci jejich každodenní činnosti.

1 Vymezení pojmů

Vzhledem k úzce specifickému tématu mé bakalářské práce bych chtěla především vysvětlit některé pojmy, které jsou často špatně vykládány a to nejen laiky, ale i některými zkušenými policisty.

Místo činu

- místem činu chápeme místo, kde byl čin spáchán (místo činu v užším slova smyslu), ale i okolí, kde se nacházejí stopy pachatele nebo osob na činu zúčastněných (místo činu v širším slova smyslu)¹
- místem činu nebo události z kriminalistického hlediska rozumíme místo činnosti pachatele nebo místo vzniku a průběhu vyšetřované události a místa s nimi související²

Ohledání místa činu

- ohledání místa činu je neodkladným úkonem, zaměřeným na bezprostřední zjištění, zkoumání, fixaci a hodnocení situace na místě činu, stop tohoto činu, jeho pachatele a jiných faktických údajů dovolujících samostatně nebo ve spojení s dalšími informacemi získanými jiným způsobem, určit hodnověrný závěr o mechanismu činu a ostatních okolnostech poznávané události³
- ohledání je kriminalistická metoda, kterou se na základě bezprostředního pozorování zjišťuje, zkoumá, hodnotí a fixuje materiální situace a stav objektů souvisejících s provázanou událostí. Jde o důležitý důkazní prostředek, který lze provést i před zahájením trestního stíhání a jde o úkon neodkladný a neopakovatelný, kterým jsou získávány informace důležité pro trestní řízení⁴

---

¹ CHMELÍK, J. A KOL. *Rukovň kriminalistiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 15.

² CHMELÍK, J. *Ohledání místa činu*. Praha : MV ČR, 1999, s. 3.

³ STRAUS, J. A KOL. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 68.

⁴ CHMELÍK, J. *Ohledání místa činu*. Praha : MV ČR, 1999, s. 3.

Neodkladný úkon

- neodkladný úkon je takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty dle kazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.

Neopakovatelný úkon

- neopakovatelný úkon je takový úkon, který nebude možno před soudem provést⁵

---

⁵ DOLEŽEL, J., NOVÁK, . *Kriminalistické minimum*. Praha : MV ČR, 1995, s. 36-37.

2 Úkony prvotního zásahu na místě činu

Úkony prvotního zásahu na místě činu jsou nejdřívejšími zásahy, které se provádí na místě činu, nebo každá chyba nebo nedostatek v práci na místě činu má za následek vážné narušení dalšíinnosti. Povinnosti prvotních úkonů na místě činu vyplývají ze zákona o PŘ a z T. Prvotní úkony provádí zpravidla policejní orgány základních útvarů, nebo tyto složky jsou na místo činu vysílány jako první, ke zjištění stavu na místě. Myslím si, že na pracovníky těchto základních útvarů jsou kladeny nároky všeobecných znalostí z oboru trestního, procesního, rodinného práva a dalších jiných právních odvětví, nebo na základě provedených prvotních úkonů a zhodnocení situace na místě činu by jim měli policejní orgány učinit prvotní závěry o události v rámci, které prvotní úkony provádí.

2.1 Prvotní zásah na místě činu

Povinností každého policisty, který se jako první dozví o trestném činu nebo o události, u kterých přichází v úvahu ohledání místa činu, je co nejrychleji provést nezbytná opatření k jeho zjištění. Podnětem k provedení nezbytných opatření může být i vlastní zjištění policisty nebo osobní i telefonická oznámení jiných osob. Při přebírání telefonických nebo osobních oznámení občan policista zjistí tyto nezbytné informace:

- jméno a osobní data a adresu oznamovatele,
- základní informace k oznamované události, jaké jsou následky události,
- zda byla zraněným osobám poskytnuta první pomoc,
- oznamovatel se upozorní, aby na místě činu nic nemohl, na nic nesahal, případně podle jeho schopností v nezbytném rozsahu místo zajistil.

Po příchodu na místo činu se policista pohybuje tak, aby sám nevytvořil nové stopy a nepoškodil stopy zanechané pachatelem. Zásada je, že vše sleduje a ověřuje zrakem. Pouze výjimečně, pokud je to nutné ke zjištění zdravotního stavu osoby nebo k nezbytnému odstranění překážky, může s osobami a věcmi na místě činu manipulovat. Musí dbát, aby na místo vedla pouze jedna přístupová cesta, kterou je nutno především kladně ohledat, aby nedošlo k poškození stop nebo věcných důkazů. Prvořadým úkolem je zajistit poskytnutí první pomoci zraněným osobám.

2.2 Neodkladná opatření na místě inu

Policista, který se na místo inu dostaví jako první, je povinen provést zejména tato neodkladná opatření :

- poskytnout nebo zajistit první pomoc,
- provést předčasnou prohlídku místa inu,
- provést opatření k zabránění škodlivých následků ,
- provést uzavření místa inu,
- zajistit ochranu stop,
- zajistit svůdky události, případně zajistit podezřelé osoby,
- zajistit pronásledování pachatele.⁶

2.3 Úkony prvotního zásahu

Úkony prvotního zásahu jsou:

Předčasná prohlídka, zabránění spáchání nebo dokonání trestného jednání, zadržení pachatele, pronásledování pachatele, poskytnutí první pomoci zraněným osobám, zabránění dalším škodlivým následkům, uzavření místa inu, ochrana stop a v případě poškození a zničením, zjištění totožnosti svědků na místě inu a hlášení službě, písemně jejich požadavků na konkrétní situaci a intuici daného policejního orgánu, který se na místo dostaví.

Předčasná prohlídka je základním úkonem prvního zásahu na místě inu. Jedná se o rychlou orientaci a seznámení se se situací. Závisí na ní rozhodnutí o dalším postupu a stanovení požadavků jednotlivých úkonů a opatření.

Policista při předčasné prohlídce porovnává informace získané oznámením s výsledky vlastního pozorování. Plně dodržuje kriminalistické zásady vstupu na místo inu a narušení původního stavu. Předčasnou prohlídkou (pozorováním) zjistí zejména:

- co se stalo
- jaká je závažnost a rozsah následků
- jak rozsáhlé je místo
- jaká opatření je nutno provést apod.

---

⁶ CHMELÍK, J. A KOL. *Rukovň kriminalistiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Alenka, 2005, s. 19-20.

Na základ získaných informací stanoví další postup i po adí jednotlivých úkon .

Zabrání (p ekazení) spáchání nebo dokonání trestného jednání o policisté jsou povinni zakro it, p ípadn u init jiná nezbytná opat ení k provedení zákroku, zejména je-li páchn trestný in (p estupek). Zákrok musí spáchání (dokonání) trestného jednání zabránit nebo p ekazit a nebezpe í odvrátit. Tento úkon vyplývá z ust. § 2 zákona o P R.

Zadržení pachatele (podez elého) o provede policista v p ípad , fle se pachatel zdrfluje na míst inu nebo v jeho bezprost ední blízkosti. P i zákroku proti nebezpe nému pachatel, p i p ekonávání jeho odporu, který sm uje k ma ení slufebního zákroku, p i zabrán ní v út ku poufije výzvy, mírn jích prost edk , nebo vyfladuje-li to situace poufije slufební zbra . Úkon zadržení pachatele je uveden v ust. § 76 odst.1, odst. 2 T .

Pronásledování pachatele (jeho zadržení) o pronásledování pachatele (podez elého), kterého policista vidí jak z místa inu prchá (nebo po sd lení, fle práv uprchl a známe sm r út ku a jeho popis), má p ednost p ed dalšími úkony prvního zásahu. Výjimku tvo í pouze p ípady, kdy je nutno provést opat ení k záchran ohrofeného lidského flivota, nebo odstran ní hrozícího nebezpe í. I v t chto p ípadech je v-ak nutno u init v-e pro úsp -né pronásledování a zadržení pachatele (vyfládání pomoci od ob an , opera ního st ediska apod.). Za pomoci d v ryhodných ob an je nutno zajistit st efení místa inu, aby nedo-lo k jeho naru-ení do p íjezdu dalších p íslu-ník policie (výjezdové skupiny).

Poskytnutí první pomoci zran ným osobám o v p ípad , fle je ohrofen flivot ob an , nebo hrozí-li újma na zdraví, jsou policisté povinni u init nezbytná opat ení k odstran ní hrozícího nebezpe í. Jedná se zejména o poskytnutí první pomoci, zabezpe ení odborné (léka ské) pomoci, zabezpe ení odvozu zran ných osob do zdravotnického za ízení, p ípadn o zaji-t ní technické nebo jiné pomoci (nap . vypro-t ní zran ného z trosk vozidla, zabezpe ení cenností zran ného apod.). V p ípad nebezpe í smrti nebo p i váflném zran ní osoby má provedení pot ebných opat ení p ednost p ed ostatními úkony.

Zabrání další škodlivým následkům o p i tomto úkonu provede policista vhodná opatření, např. přerušení dodávky plynu, elektřiny, odstranění nebezpečného předmětu z vozovky, kolejiště, označení nebezpečných míst apod.

Uzavření místa činu o místo, na kterém došlo ke spáchání trestného činu, nebo místo, kde vznikla vyšetřovaná událost, se neprodleně uzavře. Uzavřením se rozumí provedení takových opatření, která znemožní nepovolaným osobám vstup na místo činu, případně do jeho blízkého okolí. Prostor k uzavření stanovíme podle okolností, ale tak, aby mohlo být provedeno ohledání v co největším rozsahu. Uzavření trvá do ukončení ohledání. O zrušení uzávěry rozhoduje zpravidla vedoucí výjezdové skupiny. Uzavření místa činu je upraveno v ust. § 43 zákona o PŘ.

Ochrana stop a v cíle před poškozením a zničením o jde o důležitá opatření s cílem uchování neporušeného místa činu, aby nedošlo k poškození nebo zničení stop nebo včasných důkazů. Jedná se zejména o uzavření prostoru, doplněné opatření k uchování stop a v cíle, např. o ochranu před povětrnostními vlivy. Smyslem je i vytvoření podmínek pro nasazení sluflebního psa, pro zajištění pachových stop i mikrostop (při ohledání). Narušení místa činu a dodatečně vzniklé změny je nutno zaznamenat a záznam nebo informaci o provedených změnách předat vedoucímu výjezdové skupiny. Podle okolností se tyto změny dokumentují i zejména vyznačením v terénu (tabulky, nákres na vozovce, písemný záznam apod.).

Zjištění totožnosti svědků (jiných osob) na místě činu o součástí provedení uzávěry místa činu se zjišťuje totožnost osob přítomných na místě činu (v nejbližším okolí). Zpravidla jde o svědky trestného činu (události) a o osoby poškozené, případně podezřelé. Je-li svědků více, je třeba je popředně vyčlenit vhodným způsobem od sebe izolovat, aby jejich výpovědi nebyly vzájemně ovlivňovány různými názory, poznatky apod. Podle okolností je možné vyvolat i k provedení uzávěry a zajistíme jejich přítomnost na místě do příjezdu výjezdové skupiny. Zjištění totožnosti vyplývá z ust. § 63 odst. 2 zákona o PŘ.

Hlášení slůžba po provedení předchozích úkonů a opatření následuje hlášení slůžba.

Hlášení musí obsahovat zejména tyto údaje:

- kdo a odkud hlášení podává
- co se stalo
- kde je místo činu
- jaká opatření již byla provedena
- jaká opatření je ještě nutno provést
- co je známo o pachateli (popis, SPZ motor. vozidla apod.)
- zda je nutná přítomnost výjezdové skupiny na místě činu
- další okolnosti dle případu a situace

Přísluší policie se dále řídit pokyny operačního střediska. Zpravidla vykána na místo do výjezdové skupiny a vojenským způsobem předá vedoucímu výjezdu hlášení obdobného obsahu. Po příchodu na základní útvar se přešední záznam, ve kterém uvede shora uvedené okolnosti (odpoví na základní kriminalistické otázky). Tento záznam předloží vedoucímu oddělení svého útvaru.

Závěrem je třeba zdůraznit, že nelze zpracovat univerzální a neměnný návod k tomu, jak v kterém případě postupovat.

Policista vždy vychází z momentální situace a vlastních možností. Přednost před jinými úkony má vždy ochrana života a zdraví občanů.⁷

---

⁷ DOLEŽEL, J., NOVÁK, . *Kriminalistické minimum*. Praha : MV ČR, 1995, s. 39-42.

3 Neodkladné a neopakovatelné úkony

Neodkladný úkon je takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty dle kazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.

Za splnění podmínek uvedených v § 160 odst. 4, ve vztahu první trestního řádu mohou být neodkladnými úkony zejména:

- a) vyfládání údajů, které jsou jinak podle podmínek bankovního tajemství a v řízení o trestném činu zkrácení daní nebo jiném obdobném činu i údaje získané v daňovém řízení (§8 odst. 2 tr. ř.)
- b) zadržování osoby podezřelé ze spáchání trestného činu (§76 odst. 1 tr. ř.)
- c) převzetí osoby, která byla předstírána před trestným činem nebo bezprostředně poté, její osobní svoboda byla omezena (§76 odst. 2 tr. ř.)
- d) vydání a odnětí věci (§78 a 79 tr. ř.)
- e) domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků (§82 odst. 1 a 2 tr. ř.)
- f) osobní prohlídka (§82 odst. 3 tr. ř.)
- g) vstup do obydlí, do jiných prostor a na pozemek (§83 c tr. ř.)
- h) provádění důkazů v bytě, obydlí, jiných prostorách a na pozemku (§85 b tr. ř.)
- i) opatření směřující k vyfládání zadržování zásilek (§ 86 odst. 1 tr. ř.)
- j) pozdržení zásilek (§ 86 odst. 2 tr. ř.)
- k) odposlech a záznam telekomunikačního provozu (§ 88 tr. ř.)
- l) výslech jako svědek (§ 101 odst. 1 tr. ř.) zejména toho, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda (§43 odst. 1 tr. ř.), pokud je to nezbytné k objasnění věci, zejména ke zjištění pachatele; za stejných podmínek i provokace výpovědi, vyšetřovací pokus nebo rekognice (§ 94 odst. 2 tr. ř.)
- m) výslech osoby mladší 15-ti let (§ 102 odst. 1 tr. ř.); za stejných podmínek i provokace výpovědi, vyšetřovací pokus nebo rekognice (§94 odst. 2 tr. ř.)
- n) převzetí znalce (§ 105 odst. 1 tr. ř.), zejména k prohlídce a pitvě mrtvol a její exhumaci (§ 115 tr. ř.)

- o) ohledání místa činu (§ 113 tr. .)
- p) prohlídka těla a odběr krve nebo jiný obdobný úkon (§ 114 odst. 1 a 2 tr. .)
- q) odběr pachové stopy a další úkony směřující ke zjištění totožnosti osoby, která se zúčastnila na místě činu (§ 114 odst. 3 tr. .)

Neopakovatelný úkon je takový úkon, který nebude možné před soudem provést. Například výslech svědka (§ 9 a § 104 trestního řádu) v případech, kdy osoba umírá, její život je vážně ohrožen, je vysokého věku, odjíždí na dlouhodobý pobyt do ciziny apod..⁸

V protokolu o provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu je třeba vždy uvést, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován, jak uvedeno v hlavě X. v oddíle prvním ustanovení § 160 odstavci 4 v této části.

---

⁸ DOLEŽEL, J., NOVÁK, . Kriminalistické minimum. Praha : MV ČR, 1995, s. 36-37.

4 Ohledání místa činu

Je neodkladný úkon a je specifickou metodou kriminalistiky, umožňující poznat uvedené skutečnosti. Ohledání je kriminalistická metoda, kterou se zjišťuje, zkoumá, hodnotí a podchycuje materiální situace nebo stav objektů, které mají vztah k provázané události za účelem jejich poznání a získání důkazů a jiných informací důležitých pro trestní řízení.

Předmětem ohledání může být lov krev, zvrácení, vlnění, stopa, písemnost nebo místo činu.

Je úkonem zaměřený na bezprostřední zjištění, zkoumání, fixaci a hodnocení situace na místě činu, stop tohoto činu, jeho pachatele a jiných faktických údajů dovolujících samostatně nebo ve spojení s dalšími informacemi získanými jiným způsobem, určit hodnověrný závěr o mechanismu činu a ostatních okolnostech poznávané události.

Poznávanou událostí je zpravidla trestný čin, který je páchan v určitých podmínkách místních a časových, ale i jiných, které jsou dány určitou situací, ve které byl spáchán. Situaci chápeme materiální prostředí, na které působí pachatel s cílem dosáhnout výsledku sledovaného spácháním trestného činu. Materiální prostředí, situace, ve které je páchan trestný čin a ve které zstanou jeho stopy, je ohraničen určitým prostorem, rajonem, územím, místností. Tím se rozumí, že trestný čin mohl být spáchán jak na místě jeho zjištění, tak i na jiném místě.

Z uvedeného vyplývá, že mezi místem činu a vyšetřovaným trestným činem je pevné spojení. V hranicích místa činu se toto spojení může projevovat tím, že:

- trestný čin byl spáchán s pomocí nástrojů a prostředků, které zůstaly na daném místě, nebo vzatých z tohoto místa,
- trestný čin směřoval proti jednomu z objektů nacházejících se na daném místě,
- na předmětech zůstaly stopy jednání pachatele, nebo na místě samém zůstaly předměty patřící pachateli,

- trestný čin byl spáchán v dané situaci, jestliže sama tato situace nedoznala ve spojení s trestným činem podstatných změn. Charakter této situace a její podmínky mohly určit způsob soby jednání pachatele, mohou mít vliv na dosažení cíle sledovaného trestným činem.

Obecným úkolem ohledání místa činu je i objasnění všech druhů vzájemných souvislostí s tím, aby na jejich základě, spolu s ostatními údaji zjištěnými ve věci, bylo možné určit mechanismus činu, to znamená odpověď na otázku, co se událo na místě. Obecný úkol ohledání místa činu se dělí na základní úkoly. Takovými základními úkoly ohledání místa činu jsou studium a fixace situace místa činu, určení charakteru působení pachatele na okolní prostředí, nalezení, fixování a zajištění stop trestného činu i pachatele, odhalení pachatele a motiv trestného činu, zjištění příjina podmínek, které napomohly spáchání trestného činu, získání nutných údajů pro provedení následujících vyšetřovacích úkonů a operativní pátracích opatření.

Pro řešení každého z uvedených úkolů ohledání místa činu musí policista zodpovědět celou řadu otázek vznikajících v souvislosti se specifikou konkrétních objektů, které jsou ohledávány. Například při zkoumání situace na místě činu vymezuje jaké cesty vedou k místu činu a od něho, je-li místo činu místem trestného činu, zda-li se nachází v okolí místa činu jednotlivá místa, odkud bylo možné slyšet nebo vidět to, co se událo na místě činu, mohl-li pachatel projít na místo činu nepozorován, jak si pohyboval na místě činu atd. Výčet podobných otázek je vždy určen situací.

Objekty ohledávanými při ohledání místa činu jsou:

- místo, s nímž je spojena předmětová činnost, to je část terénu nebo místnosti,
- situace místa činu,
- mrtvola, stopy trestného činu a pachatele, jiné předměty, nebo dokumenty nacházející se na místě činu.

Prostřednictvím ohledání místa činu se získává přehled o jeho úloze, hranicích a jeho rozsahu, o významu, nebo charakteristice části terénu. Na místě činu se nachází různé předměty, jejichž charakter a jejich vzájemné rozmístění tvoří situaci místa činu.

Ohledání samotného místa činu a jeho situace představuje v sobě studium a fixaci:

- 1) tvaru terénu, skutečných i umělých hranic místa činu,

- 2) charakteru a rozmístění místností, přiléhajících prostor, příchodových a odchodových cest a také překážek na těchto cestách,
- 3) prostorového uspořádání předmětů, jejich vzájemné rozmístění a nepořádku mezi nimi,
- 4) rozmístění předmětů z hlediska jejich cílového významu a jejich rozmístění při běžném používání,
- 5) stop trestného činu a pachatele,
- 6) nepřítomnosti nutných předmětů dané situace a stop,
- 7) nepřítomnosti předmětů a stop, které jsou v rozporu s danou situací, jímž nasvědčuje sám fakt jejich nalezení na místě, což je neobvyklé.

Rozumí se tím, že okruh objektů, jež jsou ohledávány a stupeň detailnosti jejich zkoumání je určen konkrétními okolnostmi každého jednotlivého případu.⁹

4.1 Zásady ohledání místa činu

Pro ohledání místa činu platí tyto zásady:

- neodkladnost ohledání,
- nezastupitelnost ohledání,
- neopakovatelnost ohledání,
- řízení ohledání jediným vedoucím.¹⁰

Neodkladnost ohledání:

Při ohledání je třeba uvědomit, že každá stopa v materiálním prostředí podléhá velmi rychle změnám, které významně ovliví její a negativní hodnotu stop a také samotné materiální prostředí. Je vyloučeno tento negativní jev zcela vyloučit, je však možné jej eliminovat na objektivně únosnou míru tím, že ohledání bude provedeno v co nejkratší době po vzniku události, kdy jsou změny ještě relativně akceptovatelné. Ohledání proto má být provedeno bezprostředně po získání informace o tom, že došlo k události, která má být prošetřena.

Důvodem bezprostřednosti ohledání, jak je uvedená zásada také označována, je tedy skutečnost, že materiální situace, ve které se ohledávaný objekt nachází a stejně tak samotný ohledávaný objekt jsou neustále ovlivňovány zákonitostmi pohybu hmoty.

⁹STRAUS, J. A KOL. *Kriminalistická taktika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Alenka, 2005, s. 68-70.

¹⁰HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. A KOL. *Praktická kriminalistika*. Praha: Kriminalistický ústav, 2006, s. 12.

Nejde tedy jen o okolní podmínky ohledání a vlivy bezprostředně působící na objekty ohledání ale i o neustálý objektivně působící vývoj změn vzniklých na objektech ohledání odrazem provázané události například zásahem lovce, povtrnostními vlivy, biologickými a chemickými reakcemi apod.. Ohledání může splnit svůj účel jenom tehdy, jestliže je provedeno relativně bezprostředně po nastalé události. čím delší čas uplyne mezi ohledáním a vznikem události, tím se snižuje aktuálnost a důkazní hodnota informací získaných ohledáním a tím je ztížen další postup při provázení události.

Nezastupitelnost ohledání

Jde o velmi významnou zásadu, která se prolíná všemi předchozími zásadami, která je však v praxi velmi podceňována. Jsou mylné představy o tom, že nedůsledně provedené ohledání bude nahrazeno dalšími úkony, jako například v trestním řízení výslechy svědků, rekonstrukcí či experimentem. Každý z těchto následných úkonů přináší pouze zprostředkované informace, které obsahují řadu nepřesností (tzv. šumu), které mohou i výrazně zkreslit objektivní situaci. Kterékoli zprostředkované informace navíc obsahují určitou míru představy subjektů, které tyto informace poskytují. Takto získané informace jsou nutně negativně ovlivněny osobami, které je poskytují. Každá informace, která mohla být získána ohledáním a je získána dalším úkonem, je již zprostředkovanou informací, která výrazně ztrácí na vypovídací a v trestním řízení důkazní hodnotu a je k ní také tak postupováno.

Neopakovatelnost ohledání

Může se zdát, že jde o formální zásadu vzhledem k opaku zkušeností z praxe, ve které každá ohledání, zejména ohledání místa činu, je opakována. Je potěbné si však uvědomit, že opakování ohledání svědčí spíše o nedůslednosti a o nezodpovědném postupu k ohledání. Neopakovatelnost ohledání je potěbné vztahovat k jednomu a témuž místu, či objektu, kde ohledání již bylo provedeno, avšak z různých důvodů musí být opakováno. I když opakování ohledání snižuje informační hodnotu a v trestním řízení i důkazní hodnotu ohledání jako celku, tedy zpochybňuje výsledky předcházejícího ohledání. Je potěbné však připomenout, že za opakování ohledání nelze považovat ty případy, kdy ohledání muselo být z objektivních důvodů provedeno (například nepříznivé povtrnostní podmínky, špatná viditelnost apod.), kdy jde o pokračování v ohledání nikoliv jeho opakování. Informace získané opakovaným ohledáním ztrácí význam na své informační a důkazní hodnotě, ztrácí na přesnosti

a jednoznačnosti oproti tomu, kdyby byly získány při řádně a dle sledně provedeném prvotním ohledání.

Řízení ohledání jediným vedoucím

V této formě ohledání představuje zpravidla týmovou práci, na které se podílí jednak policisté, technici a jednak specialisté. Takto vytvořená skupina provádějící ohledání určitého složením musí mít přesně vymezené úkoly a musí být stanovena odpovědnost konkrétní osoby za průběh a výsledek ohledání. Rovněž odbornost a zaměření jednotlivých členů skupiny jsou určité. Je proto nezbytně nutné, aby za průběh a výsledek ohledání nesla odpovědnost vždy jedna konkrétní osoba (je však vyloučeno, aby za ohledání odpovídal například znalec nebo kriminalistický technik, jejichž odborné zaměření je natolik specifické, že je nelze vedením ohledání pověřovat). Porušení této zásady by mělo za následek při ohledání chaos, nekompetentnost a v konečném důsledku zmaření úsilí a výsledku ohledání. Činnost skupiny ohledání musí být organizačně velmi dobře sladěná a koordinována tak, aby dílčí úkoly každého člena skupiny ohledání na sebe vzájemně navazovaly a vzájemně se doplňovaly. Věleční členové skupiny provádějící ohledání jsou po dobu ohledání bezvýhradně pod řízením vedoucího ohledání, který však na druhé straně musí respektovat odbornost a zaměření jednotlivých členů skupiny ohledání.¹¹

4.2 Cíl ohledání

Cílem ohledání je:

1. nalezení a zjištění stop a ostatních věcných důkazů včetně informací, které s nimi souvisejí,
2. zjištění a objasnění mechanismu vzniku a průběhu události,
3. odhalení a usvědčení pachatele kriminální události,
4. odhalení příčin a podmínek včetně motivu, které vedly ke spáchání kriminálního deliktu nebo jeho spáchání umožnily,
5. získání informací pro tvorbu věleových nebo operativně pátracích verzí,
6. získání informací pro tvorbu věleových nebo operativně pátracích věleových a věleování.¹²

¹¹ STRAUS, J. A KOL. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 74-76.

¹² CHMELÍK, J. A KOL. *Rukovně kriminalistiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 15.

4.3 Základní fáze ohledání

Ohledání se provádí ve dvou stádiích:

1. Průběžné (orientační) ohledání (statické stádium)

- dokumentace místa v dosud nezměněném stavu a získání informací pro rozhodnutí o způsobu detailního ohledání,
- vyznačení významných objektů, proměny jejich vzájemné vzdálenosti,
- technická dokumentace (orientační a přehledná fotografie, náčrtky) reálného stavu místa inu,
- nikým na místě nehýbat a nemanipulovat, nedotýkat se

Cílem orientačního ohledání je získat přehled o situaci na místě inu, s rozsahem místa inu a následku. Na základě informací získaných orientačním ohledáním vedoucí výjezdového týmu stanoví postup při ohledání místa inu, rozhodne o povolání specialistů, technických prostředků, rozhodne o nasazení sil a prostředků a stanoví výchozí místo ohledání.¹³

Pokud nebyly provedeny v rámci neodkladných úkonů a přichází-li podle okolností případu v úvahu, provede posuvod a technik následující prvotní úkony:

- nasazení psa na pachovou stopu (provádí se zejména v případech pátrání po horké stopě),
- zajištění pachových stop před znehodnocením,
- zajištění mikrostopy před znehodnocením,
- průběžná ochrana v cíli a stop před znehodnocením, jestliže tak nebylo učiněno policií v předcházející etapě ohledání místa inu.¹⁴

2. Detailní ohledání (dynamické stádium)

- důkladné ohledání objektů nacházejících se na místě,
- označení stop a jiných důkazů písmenem a čísly,
- podrobná dokumentace stop a jiných důkazů: pořízení polodetailní a detailní fotografie s měřítkem, náčrtky, poznámek pro protokolaci, resp. i videozáznamu,
- zajištění stop (in natura, snímáním na fólii, odléváním, odebíráním

¹³ HLAVÁ EK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. A KOL. *Praktická kriminalistika*. Praha : Kriminalistický ústav, 2006, s. 13.

¹⁴ CHMELÍK, J. A KOL. *Rukovň kriminalistiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 27.

vzork biologických materiál apod.) a jiných v cných i listinných
d kaz ; jejich p edb fné vyhodnocení.

Zp sob detailního ohledání místa inu je závislý na mnoha faktorech nap íklad,
zda se ohledání provádí v interiéru nebo exteriéru. Jak je místo inu rozsáhlé nebo jak je
po etná výjezdová skupina.¹⁵

Zp soby detailního ohledání:

Koncentrický zp sob ohledání místa inu spo ívá ve spirálovitém postupu p i
ohledání od okraje sm rem ke st edu. Je vhodný p i ohledání místnosti nap . p i
krádeřích vloupáním. Po átek ohledání je volen podle situace na míst inu, zpravidla
v–ak výchozím místem ohledání je místo, kudy vnikl pachatel do místnosti.

Excentrický zp sob je opakem p edcházejícího, kdy se ve spirále postupuje ze
st edu k okraji spirály. Je vyuffíván a doporu ován zejména u násilných delikt , p i
kterých se na míst inu nachází mrtvola. Výchozím místem ohledání bývá zpravidla
mrtvola a bezprost ední místo kolem ní.

Frontální zp sob ohledání je v podstat postup p i ohledání místa inu v tzv.
rojnici. Tento zp sob ohledání je vhodný v rovném a p ehledném terénu. Je vyuffíván
zejména u velkých havárií nap . letadel.

Rajónový zp sob je rovn fl vyuffíván p i ohledání terénu, ov–em terénu
lenitého. Spo ívá v rozd lení místa ohledání na jednotlivé sektory, ve kterých se
provádí ohledání samostatn . Rajónový zp sob ohledání je kombinován v sektorech
s koncentrickým nebo excentrickým zp sobem ohledání.¹⁶

Po trase pachatele, jeho p íchodu a odchodu.

Ve sm ru **hodinových ru i ek** v místnosti.

Záv re né stádium ohledání spo ívá:

- v dokon ení dokumentace, tj. dopracování ná rtku, kompletace datových
nosi fotografické a video dokumentace, soust ed ní identifika ních údaj
p ítomných osob, poznamenání meteorologické situace v dob ohledání aj.
údaj d leflitých pro sepsání protokolu o ohledání a zkontrolování, zda pro
vypracování istopisu protokolu jsou soust ed ny v–echny podklady

¹⁵ HLAVÁ EK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. A KOL. *Praktická kriminalistika*. Praha : Kriminalistický ústav,
2006, s. 13.

¹⁶ CHMELÍK, J. A KOL. *Rukov kriminalistiky*. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale– en k,
2005, s. 16.

- v pořízením záznamu o použití služebního psa.¹⁷

Ohledáním může být získáno dva základní druhy informací. Informace prvotní nebo odvozené. Prvotní informace jsou takové, které vyplývají bezprostředně z charakteru materiálního zjevu při ohledání. Například k prvotním informacím patří například velikost, tvar obuvi, která stopu zanechala, z ráfle nalezené nábojnice či stopy bezprostředně vyplývající z ráfle zbraně, ze které byly vystřeleny apod.

Odvozené informace jsou pak ty, které je možno logicky dovodit z informací prvotních. Například z velikosti obuvi lze usoudit na výšku osoby, která stopu zanechala, ze znalosti ráfle zbraně lze usoudit na určitý okruh zbraní, které mají tuto ráfle, z intenzity, kterou bylo znečištěno poranění, lze usoudit na fyzickou zdatnost osoby apod. Odvozené informace mají značný taktický význam a proto je v každém případě nelze podceňovat. Zjevení odvozených informací do značné míry závisí na zkušenostech a znalostech policistů.¹⁸

4.4 Rozdělení ohledání podle posloupnosti

Podle posloupnosti dělíme ohledání na 3 druhy:

- prvotní ohledání
- opakované ohledání
- doplňující ohledání

O prvotní ohledání jde tehdy, jestliže určitý objekt byl podroben ohledání v této věci poprvé.

Opakované ohledání je následným ohledáním objektu v této věci. Předpokládá se, že v případě, kdy při prvotním ohledání nebyly ideální podmínky k tomu, aby mohlo být prvotní ohledání zdárné, nebo když prvotní ohledání bylo provedeno nekvalitně nebo když se v dalším průběhu objasňování zjistí, že na ohledaném objektu by mohly být mimo jiné zjevné znaky či znaky, které při prvním ohledání nebyly zjevné.

¹⁷ HLAVÁ EK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. A KOL. *Praktická kriminalistika*. Praha : Kriminalistický ústav, 2006, s. 13.

¹⁸ STRAUS, J. A KOL. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Alenka, 2005, s. 68.

Od opakovaného ohledání je potřebné odlišovat doplňující ohledání. Jeho podstata spočívá v tom, že jsou dodatečně ohledávány především ty, jejichž části nebo místa již ohledávaných objektů, které při prvotním ohledání nebyly ohledávány proto, že byly od objektu, k němuž patří, odděleny anebo nebyla známa jejich existence i přes skutečnost k ohledávanému objektu.¹⁹

4.5 Subjekty ohledání

Ohledání je oprávněn provést kterýkoliv orgán činný v trestním řízení, tedy kterýkoliv policista, orgán celní správy, státní zástupce, ale i soudce. Účast státních zástupců a tím méně soudců při ohledání je spíše výjimečná. Pouze u závažných, zejména násilných deliktů, se ohledání účastní i státní zástupci. Ohledání může být provedeno jednotlivcem v jednoduchých případech, zpravidla je však prováděno skupinou pracovníků policie složenou z těchto pracovníků: policista služby kriminální policie a vyšetřování pověřený vyšetřováním, policista služby kriminální policie a vyšetřování zajištěný na úseku odhalování trestné činnosti, kriminalistický technik, psovod a další policisté podle místní problematiky a povahy řešených případů. Při závažných násilných deliktech je účastníkem ohledání soudní lékař, v mimořádných případech se ohledání přizve i expert na příslušnou problematiku (např. drogy, výbušniny atd.). Do funkce vedoucího výjezdové skupiny je určen odborně nejzkušenější a nejzkušenější policista.

Skupina provádějící ohledání určitého složení se mění podle druhu a rozsahu ohledání. Za ideální stav lze považovat vytvoření a působení stálé výjezdové skupiny. Výjezdové skupiny se trvale zřizují u územních odborů a správ krajů a podle potřeby a možností lze u policejního orgánu zřídit i více výjezdových skupin. Činnost stálých výjezdových skupin má bezesporu řadu výhod mezi kterými považujeme za nejdůležitější známe odborné zkušenosti členů stálé výjezdové skupiny, rychlost zásahu, odborné provedení technických a jiných speciálních prací při ohledání a vysokou míru koordinovanosti členů stálé výjezdové skupiny. Policisté výjezdové skupiny jsou po dobu trvání služby podřízeni vedoucímu výjezdové skupiny a jsou povinni plnit jeho pokyny. Vedoucí výjezdové skupiny plní řadu povinností a pro vlastní ohledání stanoví policisty, kteří provádějí vlastní ohledání místa kriminalisticky relevantní události, v čele této skupiny je stanoven vedoucí ohledání.

---

¹⁹ CHMELÍK, J. *Ohledání místa činu*. Praha : MV ČR, 1999, s. 10-11.

Vedoucí výjezdové skupiny je povinen:

- oznámit nástup a ukončení slufby výjezdové skupiny opera nímu d stojníkovi;
- provést p i nástupu slufby kontrolu výzbroje a výstroje policist výjezdové skupiny, p ekontrolovat a p evzít dal-í prost edky, ur ené pro innost výjezdové skupiny;
- po p íjezdu výjezdové skupiny na místo inu udržovat spojení s opera nímu st ediskem a podávat mu p edb flná hlá-ení a informace;
- vyřadovat podle pot eby prost ednictvím opera ního d stojníka opera ního st ediska zaji-t ní ú asti konzultant nebo znalec , dal-ích p íslu-ník policie nebo jiných orgán , p ípadn provedení slufebních úkon a opat ení mimo místo inu;
- zajistit d sledné provád ní dokumentace o v-ech provád ných slufebních úkonech;
- informovat o situaci vedoucího pracovníka v cn a místn p íslu-ného níř-ího organiza ního lánku policejního orgánu a p edat mu zpracovaný dokumenta ní materiál.

Dostaví-li se na místo inu vedoucí pracovník v cn míst p íslu-ného policejního orgánu vy-řho stupn ízení, informuje jej vedoucí výjezdové skupiny o pr b hu prov ování trestní v ci a ídí se jeho pokyny.

Ú astníky ohledání v-ak mohou být i jiné tzv. civilní osoby, nap . sv dek, po-kozený, podez elý apod. P ítomnost t chto osob p i ohledání je v-ak pot ebné vřdy d kladn zvářit, zejména z pohledu zda nenaru-í pr b h a výsledek ohledání.

Diskutovanou otázkou je ú ast p i ohledání tzv. nezú astn né, nestranné osoby. Obligatorn není stanovena ú ast nezú astn né osoby p i ohledání. Vřdy záleří na konkrétní situaci a okolnostech a na uváření policisty provád jícího ohledání nebo vedoucího týmu, zda takovou osobu p izve. Ú ast takové osoby p i ohledání je do zna né míry závislá i na pov trnostních okolnostech, dob ohledání (den, noc) apod. Ú ast nezú astn né osoby p i ohledání v-ak nelze ani kategoricky odmítnout.²⁰

---

²⁰ STRAUS, J. A KOL. *Kriminalistická taktika*. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale- en k, 2005, s. 77-78.

4.6 Negativní okolnosti

V rámci ohledání zjistíme n kdy ur ité skute nosti (stopy, zm ny a dal-í), které jsou v logickém rozporu s materiální situací. Hovo íme o tzv. negativních okolnostech. Negativní okolnosti jsou tedy takové zm ny na ohledávaném objektu, které jsou v logickém rozporu s jinými informacemi získanými ohledáním. Jde bu o neexistenci zm n (znak), které se p edpokládají, které by vzhledem k ostatním zm nám (znak m) m ly být p ítomny, anebo zm ny (znaky), které se v celkové situaci, v souhrnu ostatních zm n (znak) jeví jako cizí prvky, jako prvky nelogické, rozporné i protich dné, tedy zm ny (znaky), které sice existují, ale podle p edpoklad by existovat nem ly. Nap . p í nálezu mrtvoly, která má etná bodná a st elná poran ní, na míst nálezu schází krev. Nebo na nábytku je zaji-t na stopa v prachu nasv d ující tomu, že zde byl del-í dobu postaven ur itý p edm t. íádný takový p edm t v-ak na míst nalezen nebyl.

Negativní okolnosti jsou významným faktorem a nesm jí být podce ovány. Jsou zvlá-t cenným zdrojem informací p í ohledání zinscenovaných událostí, tj. um le vytvo ených situací. Negativní okolnosti mohou být vytvo eny s cílem:

- inscenovat p edstavu o tom, že v daném míst byl spáchán kriminální delikt,
- um le vytvo it zdánlivý pr b h kriminálního deliktu s cílem zakrýt závafln jí in,
- zakrýt stopy kriminálního deliktu,
- vytvo it klamnou p edstavu u ohledávajícího policisty o skute nostech kriminálního deliktu a dal-í.

Z pohledu objektivnosti poznání ínu, události mají negativní okolnosti pozitivní dopad na proces prov ování události. Významn totiž p íspívají k objektivnímu poznání pravé podstaty události a v mnoha p ípadech mohou poukázat na inscenaci i zakrývání trestné innosti, na skute nost, že místo nálezu mrtvoly není místem ínu, že zaji-t né stopy jsou pachatelem vytvo eny zám rn nebo naopak, že pachatel stopy na míst ínu zahladil.

Negativní okolnosti v-ak mohou vzniknout nejenom zám rnou inností pachatele, ale i p írozenými zm nami. V t chto p ípadech se na vzniku negativních

okolností významné podílí faktor času, působení přírodních vlivů, fyzikálních, chemických i biologických pochodů, apod.²¹

4.7 Příprava ohledání

Ohledání je svým charakterem jedním ze složitých a náročných úkonů, zvláště ohledání místa inu představuje zkoumání celé řady objektů, místností, terénu nebo jejich částí, které jsou mnohdy značně rozlehlé a podmínky, za nichž se ohledání provádí, jsou často nepříznivé.

Bezprostřední příprava směřující k vlastnímu provedení ohledání je rozdělena na organizační taktická a technická opatření k zajištění bezchybného provedení ohledání po příjezdu na místo ohledání.

Organizační taktická a technická opatření před výjezdem na místo hledání zahrnují:

1. rozhodnutí o výjezdu na místo a provedení ohledání na základě analýzy výchozích informací obsažených v podnětu, který byl podkladem pro rozhodnutí o provedení ohledání,
2. opatření k zabezpečení místa nebo objektu, které bude předmětem připravovaného ohledání před narušením jejich stávajícího stavu se snahou zabránit poškození stop, jejich zničení, nebo vytvoření stop nových, nebo vzniku jiných negativních změn v dané materiální situaci. Měly by být známa opatření, především střežení místa inu, zajištění těch kterých objektů před působením povrchových případně dalších negativních působících vlivů,
3. opatření směřující k zabránění vzniku dalších škod, nebo jiných hrožících následků na životech, zdraví osob, nebo majetku; sem spadá zajištění lékařské pomoci nebo jiné specializované pomoci, a zásahy technického charakteru zaměřené na odvrácení různých poruchových stavů,
4. zajištění účastníků události, kteří se nacházejí na místě jakými jsou poškození a svědci, od kterých mohou být získány důležité informace mající význam nejen pro vlastní vyšetření události, ale i pro úspěšné provedení ohledání. Takovými informacemi jsou zejména informace o pohybu těch kterých z uvedeného okruhu osob na ohledávaném místě, nebo manipulace s těmi kterými objekty, které jsou prostředkem k objasnění existence a mechanismu vzniku určitých stop na místě

---

²¹ CHMELÍK, J. *Ohledání místa inu*. Praha : MV ČR, 1999, s. 15.

ohledání, nebo naopak k vysvětlení poškození, zničení nebo neexistence některých stop,

5. výběr specialistů pro ohledání vzhledem k charakteru vyšetřované události a specifikace místa, které má být ohledáváno a způsob zajištění jejich přítomnosti včetně jejich vyrozumění a přepravy na místo ohledání,
6. výběr a příprava technických prostředků, které budou použity k ohledání a netvoří součást běžného vybavení stálé výjezdové skupiny. Jedná se především o speciální technické prostředky,
7. doplnění nebo sestavení výjezdové skupiny v těchto případech, kdy je stálá výjezdová skupina rozdělena o další specialisty, nebo je s ohledem na zvláštnost a závažnost vyšetřované události sestavena samostatná zvláštní skupina pro ohledání místa rozsáhlých průmyslových havárií nebo výbuchů,
8. stanovení způsobu spojení s vysílajícím centrem s ohledem na místní, geografické, povětrnostní a jiné podmínky.

Organizační taktická a technická opatření k zabezpečení bezchybného provedení ohledání po příjezdu na místo ohledání tvoří zpravidla:

1. další opatření k zajištění místa činu, vykazání nepovolaných osob z místa a jeho blízkosti, aby zůstaly utajeny skutečnosti zjištěné ohledáním a tímto osobami nebyl rušen, nebo dokonce mařen průběh ohledání,
2. přijetí opatření k poskytnutí nutné lékařské pomoci poškozeným, jestliže taková pomoc nebyla poskytnuta do příjezdu na místo hledání,
3. shromáždění potřebných informací o charakteru a stavu celkové situace na místě, kterým objektem, místem nebo okolnostem má být věnována pozornost při ohledání a to například neformálním výsledkem svdků a poškozených provedeným ve formě neprotokolovaného pohovoru s cílem určit jaké změny a kterým subjektem byly provedeny na místě činu,
4. provedení jiných prvotních a neodkladných úkonů majících význam pro objasnění probíhající události a pro postup při ohledání místa činu,
5. výběr a přidělení nezúčastněné osoby, která bude přítomna provedení ohledání včetně poučení o jejich právech a povinnostech,
6. provedení technických nebo technickoorganizačních opatření ke zlepšení podmínek ohledání, jakými mohou být zlepšení osvětlení, zajištění stop před přiblížením nepříznivých povětrnostních podmínek. Případné vyřádkování dalších

technických prostředků nebo pracovníků nezbytně nutných k provedení ohledání podle skutečné situace na místě inu,

7. instruktaží pracovníků provádějících ohledání a účastníků ohledání, která musí být diferencována podle jejich procesního postavení a úkolů, které z nich vyplývají v souvislosti s prováděným ohledáním,
8. konkretizace úkolů jednotlivým pracovníkům, kteří budou provádět ohledání vedoucím ohledání podle provedeného vyhodnocení celkové situace na místě inu.

Jednotlivé činnosti tvořící obsah bezprostřední přípravy k provedení ohledání ve svém komplexu vytvářejí základní předpoklady pro úspěšné provedení ohledání a tím i přípravu ohledání a jeho následné kvalitní provedení k optimalizaci podmínek pro objasnění vyšetřované události.²²

4.8 Vyhledávání a zajištění stop na místě inu

Kriminalistické stopy jsou základní kriminalistickou kategorií. Kriminalistická nauka o stopách zaujímá významné místo v kriminalistické vědě a praxi, protože kriminalistické stopy představují při odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti významný faktor pro proces poznání vyšetřované události jako jevu, který se odehrál v minulosti, adekvátní odraz o jeho průběhu, činnosti pachatele a jiných osob v procesu vyšetřování události zúčastněných, o použitých prostředcích, nástrojích apod.

Každá kriminalistická stopa má svou kriminalisticko-technickou a kriminalisticko-taktickou hodnotu. Zásadní uplatnění kriminalisticko-technické hodnoty je v procesu kriminalistické identifikace, vyjadřuje míru vyuffití kriminalistické stopy pro identifikaci objektu, který stopu vytvořilo. Kriminalisticko-taktická hodnota spočívá především v tom, že kriminalistická stopa poskytuje důležité informace o způsobu provedení kriminalisticky relevantní události, o osobách, které se na ní podílely, jejich činnosti, způsobu provedení inu, jejich fyzických případně i psychických schopnostech, předmětu zájmu, způsobu příchodu a odchodu z místa apod.

---

²² STRAUS, J. A KOL. *Kriminalistická taktika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 79-81.

Vyhledávání a zajištění kriminalistických stop patří mezi základní a nejdůležitější úkoly kriminalistické praktické činnosti.²³

S kterýmkoliv druhem ohledání je prováděno ohledání stop. Ohledání stop je prováděno vždy na místě nálezů, v určitých případech jsou stopy přeneseny se svými nositeli do úředních místností, kde je prováděno samostatné ohledání jednak nositele stop i samotných stop. Cílem ohledání stop je získání základních, v taktických informací o objektech, které je způsobily a jejich vztahu k objasňované události.

Nejdůležitějším závěrem ohledání stop je určení jejich způsobnosti k identifikaci objektu, který stopu vytvořil nebo alespoň k určení skupinové příslušnosti.²⁴

4.8.1 Obecné zásady zajištění stop

- a) nutno zvolit takový způsob zajištění stopy, aby byla zachována její celková nejvyšší technická hodnota. Přitom musíme přihlížet:
  - k vynaloženým nákladům
  - k časové náročnosti a problémům, které by nastaly při zajištění originálu stopy (např. se jedná o předměty značných rozměrů a existuje metoda, která umožní uje stopu z tohoto předmětu kvalitně zajistit).
- b) každou zjištěnou stopu ihned jednoznačně označit, zadokumentovat stopu i místo jejího nálezů, aby byla zabezpečena její procesní hodnota, tzn.:
  - stopa z místa činu se nejdříve co nepodrobněji a nejvýstředněji popíše v protokolu o ohledání místa činu,
  - stopa se pořídí po adové síle,
  - stopa se vyfotografuje s pořádkovým číslem,
  - stopa se zakreslí do náčrtku (plánku),
  - stopa se odborně zajistí:
    1. v originále,
    2. odebráním vzorku, tzn. určitého množství látky z materiálu, který stopu tvoří,

²³ CHMELÍK, J. A KOL. *Rukovň kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 85.

²⁴ CHMELÍK, J. *Ohledání místa činu*. Praha: MV ČR, 1999, s. 8.

3. s použitím vhodné speciální metody:

-fotograficky

-odléváním

-sejmutím na fólii apod.

- c) dodržet zásadu preference určitých druhů stop z hlediska jejich identifikační hodnoty a možnosti jejich případného znehodnocení,
- d) zajistit bezpečnost všech osob, které stopy zajišťují, včetně těch, které s nimi následně manipulují,
- e) zabezpečit stopy před znehodnocením nejen při vlastním zajišťování, ale i během transportu,
- f) zajištěné stopy balit a ukládat zásadně do stejných obalů.²⁵

---

²⁵ DOLEŽEL, J., NOVÁK, . Kriminologické minimum. Praha : MV ČR, 1995, s. 30-31.

5 Praktický postup při ohledání místa i taktika ohledání

Taktikou ohledání místa i rozumíme praktický postup při využití všech metod a prostředků ke zjištění, zkoumání, hodnocení a podchycení okolností dějových pro trestní řízení.

5.1 Metody využívané při ohledání

K dosažení sledovaného cíle ohledáním je potřebné využívat úcelného komplexu metod, které umožní poznání skuteností souvisejících s vyšetřovanou událostí existujících v podobě stop na materiálních objektech tvořících situaci místa i. Okruh metod využívaných při ohledání je značně široký a neomezuje se pouze na metody založené na smyslovém poznání, ale součástí metod ohledání tvoří i metody umožňující racionální poznání objektivní skutečnosti. Základními metodami ohledání místa i jsou metody poznání zejména: pozorování, měření a vypočítávání, popisování, srovnávání, experimentování, modelování a zpusoby logického myšlení, které především reprezentují analýza, syntéza, analogie a jiné.

Pozorování je metodou, jejíž pomocí se zkoumají jevy bezprostředně za využití smyslových orgánů, kdy vnímání je cílevědomé a zaměřené. Jedná se o základní metodu lidského poznání objektivní skutečnosti, kterou představují objekty nebo jevy, i jejich projevy v materiálním prostředí. Pozorování jako metoda v případě provádění ohledání plní základní funkci.

Měření a vypočítávání slouží při ohledání k vyjádření určitých vlastností ohledávaných objektů v těchto případech, kdy je potřebné nebo možné vyjádřit charakteristické znaky určitých objektů v měrných jednotkách vyjádřených čísly a je-li zapotřebí k jejich zjištění matematických výpočtů.

Popisování je podchycení a zaznamenání charakteristických znak pozorovaných a zkoumaných objektů nebo situace v souladu s vytyčeným cílem. Při ohledání slouží popis k zachycení skuteností, které jsou významné pro další zkoumání daného případu.

Srovnání jako metoda nachází poměrně široké uplatnění při ohledání v tom, že je možné srovnávat nejen srovnatelné materiální objekty nacházející se na místě činu nebo stopy, ale i informace obsažené ve stopách navzájem mezi sebou. Srovnávání v myšlenkové sféře je obsaženo i v usuzování na základě analogie a je těžištěm prvkem modelování.

Využití experimentální metody při ohledání má stejný význam jako její použití v rámci jiných metod kriminalistické praktické činnosti. V případě ohledání umocňuje především objektivní zjištění mechanismu vzniku některých stop v daných podmínkách materiální situace místa činu.

Modelování je využíváno u ohledání k vytváření materiálních myšlenkových modelů o mechanismu události, jejích jednotlivých prvcích nebo podmínkách, za kterých k ní došlo nebo o případech jejího vyvolání. Ohledávající pracuje s myšlenkovými modely v průběhu ohledání, kdy podle zjištěných informací vytváří model o průběhu události a jejích charakteristických znacích významných z kriminalistického a trestně procesního hlediska. Takový model je označován jako model pracovní, nebo slouží jako prostředek k poznání celého odrazu vyšetřované události na základě jeho srovnávání se situací vytvořenou na místě činem vyvolanými průběhem vyšetřované události. Model v tomto případě může obsahovat některé znaky, které logicky vyplývají ze syntézy informací doposud zjištěných při ohledání, ale dosud nebyl jejich odraz zjištěn v materiální situaci na místě a v tomto spoívá poznávací význam metody modelování. Práce s různými variantami myšlenkových modelů při ohledání napomáhá k odhalení dalších stop trestného činu a jeho pachatele. Proces myšlenkového modelování při ohledání končí srovnáním tohoto myšlenkového modelování při ohledání končí srovnáním tohoto myšlenkového modelu o mechanismu vyšetřované události s objektivní situací místa činu, jehož výsledky potvrzují správnost takového modelu jako modelu co nejvíce se blížícího objektivní skutečnosti. Tento model se tak stává modelem konečným pokud jde o jeho význam pro ohledání.

Analýza a syntéza jsou obecnými metodami, které tvoří základ procesu myšlení. Jejich význam pro ohledání je zásadní, neboť analýza situace místa činu, jednotlivých objektů a zjevných, které je tvoří a jejich vzájemných vztahů je spolu s následující syntetickou fází myšlení prostředkem poznání a pochopení rozsahu odrazu

a mechanismu vzniku a průběhu vyšetřované události, jejich jednotlivých znaků, které mají význam pro volbu dalšího postupu při ohledání na základě použití ideálních modelů vyšetřované události.

5.2 Taktika provedení ohledání

Ohledání je potěbně chápat jako jednotný proces, který se řídí kriminalistikou vypracovanými doporučeními, je aktivní v tom, že působení na zkoumanou materiální situaci. Není jen pasivním pozorováním změn a objektů a jejich vzájemných vztahů, které ji tvoří, ale je i působením na materiální objekty, je-li jsou předmětem ohledání v tom, že k jejich poznání a odhalení jejich specifických znaků je využíváno různých forem myšlení, ale i praktického působení na okolní situaci jakým je například experimentování, manipulování s objekty za účelem jejich hlubšího poznání.

Taktický postup při provádění ohledání se skládá ze tří fází: celkového ohledání, detailního ohledání a závěru ohledání.

Celkové ohledání začíná obhlídkou místa činu s cílem orientovat se na místě činu, určení hranic prostoru, který bude ohledáván, řešení otázky volby nejvhodnějšího způsobu ohledání, to je určení posloupnosti ohledání výběru místa pro provedení orientace a celkového fotografování a jeho uskutečnění. Kriminalista spolu s dalšími účastníky ohledání zjistí, jaké objekty se nachází na místě činu, řeší celý komplex otázek vztahujících se k situaci na místě události, určuje vzájemné rozmístění do nejmenších podrobností, v daných podmínkách fixuje a zjišťuje pomocí fotografování, sestavením schémat, plánků a náčrtků a dává si poznámky pro sestavení protokolu o ohledání.

Po skončení celkového ohledání se přechází k detailnímu ohledání v jeho průběhu:

- přijímá všechna k dispozici dostupná opatření k zjištění stop trestného činu a pachatele jak na místě samém, tak i na jiných objektech,
- objekty pečlivě a detailně ohledává a za tímto účelem mohou být brány z místa, převráceny apod.,
- zjišťuje se objekty se stopami, snímají se stopy z těchto objektů, které nelze zajistit a není-li to možné, tak se pořizují jejich kopie,

- fixují se negativní znaky ve stavu p edm t ,
- provádí se detailní fotografování, stopy p edm t apod.

Kriminalistice a vy- et ovací praxi jsou známy t i základní zp soby ohledání místa inu, které mohou být pouflity libovoln bu samostatn nebo v kombinaci. Jsou to: koncentrický, excentrický a frontální zp sob ohledání.

P i koncentrickém zp sobu ohledání místa inu se postupuje po spirále od okraje ke st edu ohledávaného místa, kterým je oby ejn chápán nejd leflit j-í objekt nacházející se na daném míst ó nap . mrtvola vypá ený trezor nebo stanovaný bod.

Excentrický zp sob, neboli zp sob rozvíjející se spirály spo ívá v tom, že ohledání je vedeno od st edu místa inu k jeho okraj m.

Zp sob frontálního ohledání p edstavuje ohledání prostoru od jedné jeho strany ur ené za výchozí linii k jeho druhé hranici.

Jednotného pravidla pro pouflití jednoho nebo druhého zp sobu není a tato otázka se e-í na základ konkrétních okolností a charakteru ohledávaného objektu.

Taktika ohledání m fle dát jen obecná doporu ení k výb ru zp sobu ohledání. Tak nap . ohledání místnosti se doporu uje obvykle provád t od vchodu, to je koncentrickým zp sobem, ohledání volného prostoru se oby ejn po íná ze st edu na okraj, a nebo m fle být pouflito zp sobu frontálního tehdy, dá-li se ohledávaný prostor rozd lit na jednotlivé symetrické ásti.

Po skon ení zkoumání objekt na míst inu se p ejde k záv re né fázi ohledání, kdy probíhá tato innost:

- 1) Sepisuje se protokol o ohledání a vypracovávají se pot ebné plánky, schémata, ná rtky.
- 2) V p ípad nutnosti provádí se daktyloskopování mrtvoly, zaji- uje její p evezení na ústav soudního léka ství. V p ípad odkrytí mrtvoly na míst jejího nálezu provádí se soudn léka ského zkoumání po skon ení záv re né etapy ohledání.

- 3) Provádí se balení zajištěných objektů na místě inu (dodání objektů k zkoumání na expertizu je povinností těchto orgánů, které ji vyřadují).
- 4) Přijímají se opatření k zajištění těchto objektů, které mají důkazní význam a není je možné odebrat z místa inu.
- 5) Přijímají se opatření k zajištění zájmů dalších účastníků ohledání a jiných osob majících vztah k místu inu.

Ohledání místa inu končí kritickým zhodnocením provedené práce z hlediska její úplnosti a úspěšnosti.²⁶

Ohledání místa inu je v praxi nejčastěji prováděným druhem ohledání. Ohledání místa inu poskytl zpravidla informace o mechanismu provedené události a o osobě, která ji způsobila. Ze situace na místě inu lze usuzovat i na její příčinu a průběh. Byla-li událost způsobena jednáním člověka, je situace na místě inu i odrazem jeho jednání. Dovoluje s určitou pravděpodobností jednání člověka konkretizovat a modelovat a zjistit motiv jeho jednání. Informace z místa inu nám dovoľují s určitou pravděpodobností charakterizovat i některé vlastnosti pachatele apod..

5.3 Účel ohledání místa inu

Účel ohledání vychází z Účelu hlavy páté oddílu pátého Ohledání ust. § 113 odstavce 1), kde se ohledání koná, mají-li být přímým pozorováním objasněny skutečnosti důležité pro trestní řízení. K ohledání se zpravidla přibírá znalec.

Takto je ohledání uvedeno v Účelu, ale skutečnost je jiná, neboť znalci se zpravidla nepřibírají a jsou přibíráni jen k nezávažnější trestné odpovědnosti, nebo náklady na znalce jsou hrazeny z rozpočtových finančních prostředků policie a jak je veřejně známo je to těchto finančních prostředků nedostatek. Přibíráni znalce samozřejmě vyplývá i ze skladby páchané trestné odpovědnosti, nebo převažuje majetková trestná odpovědnost, kde přibíráni znalce k ohledání místa inu takové trestné odpovědnosti je zcela neúčelné. Znalci se zpravidla přibírají k násilné trestné odpovědnosti, nebo k dopravním nehodám, kde již první konstatování znalce na místě inu přispívá ke správné kvalifikaci trestného inu.

²⁶ STRAUS, J. A KOL. *Kriminalistická taktika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 82-87.

Účelem je mimo jiné i zajištění informací na základě, kterých je možné odpovědět na základní kriminalistické otázky:

Co bylo spácháno? Při řádně provedeném ohledání je možné nalézt odpověď na tuto otázku přímo na místě činu, kde například u násilného kriminálního deliktu můžeme určit zda se jedná o vraždu, sebevraždu nebo nešťastnou událost. U majetkových kriminálních deliktů můžeme například přímo na místě určit zda jde o krádež vloupáním nebo o předstíranou krádež apod. K tomu účelu jsou vždy vytyčeny kriminalistické a vyšetřovací verze.

Kdy byl čin spáchán? Doba spáchání je velmi důležitou okolností k posuzování činu. Ke stanovení doby spáchání činu nám nasvědčují skutečnosti a okolnosti, které můžeme zjistit při ohledání místa činu. Například data na korespondenci, stav osvětlení a topných těles, přítomnost a stav různých pokrmů, posmrtné změny na těle oběti, stáří stop a biologického materiálu (zaschlé krevní stopy, stupeň hniloby biologického materiálu) apod.

Kde byl čin spáchán? Místo, kde čin vyšel najevo (například kde byla nalezena mrtvola) nemusí být místem činu. Z toho důvodu je nezbytné provádět ohledání místa činu v širším okolí a věnovat pozornost negativním okolnostem.

Kdo čin spáchal? Zjištění pachatele a jeho úsvědní je základním cílem práce policie. Při ohledání místa činu jsou proto shromažďovány informace, které tvoří rámec modus operandi (= procedendi je latinská fráze znamenající činnost i nečinnost) typický styl a postup nějaké činnosti, práce. V negativním smyslu se například jedná o charakteristickou posloupnost činů kriminální činnosti. To v kriminalistice napomáhá odhalení pachatelů na základě jejich typických vzorců chování, zvyků a vlastností, a které mohou přispět k odhalení pachatele.²⁷

Jak byl čin spáchán? Průběh činu lze rekonstruovat podle stop a jiných informací získaných právě ohledáním místa činu, zejména pak podle modus operandi, který je významným kritériem při odhalování a prověření události.

---

²⁷ *Wikipedie otevřená encyklopedie* [online]. 2002, [cit. 2010-03-31]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Modus_operandi>.

U pachatelů recidivistů lze hovořit o typických způsobech páchaní druhov stejných in . V t-ina t chto pachatel má šsv j stylů, který se odráží i na míst inu.

ím byl in spáchán? Charakter pouflitých nástroj , zbraní a prost edk umofl uje vytvo it si p edstavu o okruhu osob, v n mfl je t eba hledat pachatele. Podle nalezených stop na míst inu lze nástroj, p edm t, kterým byl in spáchán, snáze zjistit a to je i významná okolnost pro pátrání po pachateli.

Pro byl in spáchán? K ad spáchání in , zejména násilných, rasových, mravnostních, je pachatel veden z ur ité pohnutky, motivu. Motiv inu bývá velmi sloflitou okolností, za které byl in spáchán a proto je mu p i ohledání místa inu v nována zna ná pozornost. Motiv inu m flme odvodit na míst inu z ady stop. Mohou nás na n j upozornit i negativní okolnosti, které jsou výsledkem zakrývání inu pachatelem.²⁸

Toto jsou základní jasn dané otázky, které je t eba pro vy e-ení p ípadu nejlépe zcela a pravdiv zodpov d t. Bohufl v praxi není jednoduché na tyto otázky jasn odpov d t, nebo místo inu nemívá ideální podmínky pro uchování stop stejn tak i pachatelé se i díky moderní technice zdokonalují a tím zanechávají na míst inu mén stop a dal-ím významným d vodem je nezájem okolí, které si bu ni eho nev-imlo anebo se necht jí vm -ovat do šcizíchō záleflitostí.

5.3.1 Ohledání v místnosti

Obytné místnosti a jiné uzav ené objekty se musí ohledávat d kladn , pe liv a sv domit . V t chto objektech je mnoho p edm t , bytového za ízení a jiných v cí, které ohledání velmi znesnad ují. Ohledání za ínáme zpravidla od vchodu do místnosti (objektu). D kladn prohlédneme vstupní dve e, zejména bezpe nostní a uzavírací za ízení (zámky, závory, zástr ky, m ífle, zasklenou ást apod.), které na nich jsou. Vyhledané stopy zajistíme známými zp soby. Místnost prohlíflíme (ohledáváme) od dve í, za ínáme levou stranou, dokola afl zase ke dve ím. St ny zpravidla do vý-e lov ka (v n kterých p ípadech i vý-e, podle povahy p ípadu a zp sobu provedení). Teprve potom ohledáváme a prohlíflíme st ed místnosti, p ípadn i strop. Pozor na

---

²⁸CHMELÍK, J. A KOL. *Rukov kriminalistiky*. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale- en k, 2005, s. 17-18.

mikrostopy! Nábytek a ostatní předměty, které mají hladký povrch se ohledávají zvláště pečlivě, protože na nich mohou být otisky prstů a stopy poufletých nástrojů. Vždy vycházíme z individuálnosti případu. Nebudeme například prohlížet postele, jedná-li se o krádež peněz ze skříně, nebo naopak, na kterém objektu vnujeme zvýšenou pozornost (vraždy v posteli). Pozornost vnujeme také prohlídce oken, zejména u jejich zajištění a jinými možnostmi vniknutí do objektu (ventilace v restauraci apod.). Také okolí napadeného objektu může být zdrojem relevantních stop pachatele (stopy obuvi pod oknem, pneumatiky vozidla, nedopalky cigaret, odhozené i ztracené věci apod.).

5.3.2 Ohledání v terénu

Velký úsek terénu ohledáváme podle jeho přirodních hranic (silnice, potok, okraj lesa, mez apod.). Úsek si rozdělíme na menší části nebo rajony, podle přehlednosti a rozlohy místa. Každý rajon prohlédneme samostatně. I ve volném terénu je nutno určit výchozí bod (místo) ohledání. Je v některých případech je nutno řešit otázku, odkud je vhodné jít a výhodnější začít, zda od okrajových částí ke středu (koncentrický způsob) nebo naopak (excentrický způsob). Ohledání od okrajových částí ke středu je výhodnější v případech, kdy prohlížený úsek je příliš velký a na zemi jsou trasologické stopy, které mohou být zničené, znehodnocené povtrnostními vlivy, prohlídka je spojena s vyhledáváním předmětů, které pachatel na cestě z místa činu odhodil (ztratil) apod. nebo s pátráním po oběti (mrtvole) nebo jejich částech (není-li místo nálezu místem činu).

Vést ohledání od středu k obvodu je výhodnější v případech, kdy úsek, který má být ohledáván není velký a není podle povahy případu nutnost hledat v okolí stopy. Směr prohlídky se nemá měnit, abychom na který úsek neopomněli a jiný neprohlédli dvakrát. Nalezení a vyhledání relevantních stop nesmí vést k tomu, abychom dalšímu ohledání již nevěnovali patřičnou pozornost nebo je neprovedli vůbec. Směr prohlídky můžeme v terénu volit podle světových stran nebo markantních bodů na obzoru nebo v určité vzdálenosti (okraj lesa, osamělý strom apod.).

Zejména v terénu je nutno provést taková opatření, aby stopy nebyly zničené náhlou změnou počasí. O možnostech poufletí a nasazení sluflebního psa na pachovou stopu v terénu jsme se již zmínili. V případech, kdy se může jednat o místo činu

v osam lém objektu (seník, kolna, stodola, apod.) prohlížíme tyto objekty zvlá-
a potom okolí, terén.

P i ohledání míst trestných in v terénu i místnostech musíme v novat
pozornost i tzv. šnegativnímõ okolnostem, nap íklad v okolí mrtvoly nebyly nalezeny
stopy krve, a koliv na jejím t le jsou rozsáhlá zran ní nebo schází na jedné noze obuv
a na míst ínu se nenachází apod..

V t chto p ípadech musíme po ítat s moffnostmi manipulace s ob tí (místo ínu
není totofné s místem nálezu). V n kterých p ípadech je rovn fl nutno brát v úvahu
moffnost fingování (p edstírání) a také tu skute nost, fle pachatel zám rn vytvo il
stopy, aby svedl pozornost ohledávajících policist .

Ohledání místa ínu nesleduje jen zaji-t ní stop pro expertizu, prohlídka má
usnadnit i taktiku pátrání po pachateli (dle zp sobu provedení, p edm t zájmu apod.).

Je zásadní chybou, jestliffe si p íslu-ník policie po povrchním ohledání vytvá í
názor týkající se zásadních okolností p ípadu, anifl se p edem d kladn seznámil
s celým místem a v-emi podrobnostmi. Jsou to p ípady, kdy p íslu-ník policie po
p íchodu na místo ínu p esv d iv prohlá-uje: to je jasná sebevrafdla nebo jasně
fingování apod.. Tyto šjasnéõ p ípady jsou v praxi výjimkou. Daleko ast ji se
setkáváme s p ípady, kdy provedení dal-ích úkon (pitva apod.). Ukvapené ni ím
nepodlofené záv ry vedou k tomu, fle p i ohledání se hledá a zaji-uje, popisuje
a fotografuje jen to, co potvrzuje p vodn zvolenou verzi (domn nku) a nev nuje se
fládná pozornost stopám nebo p edm t m, které mají nepochybn pro vy-et ovanou
událost v t-í význam.

Ohledání místa ínu je nutno provád t vfdy objektivn , d sledn , vycházet
z logické souvislosti jednoho jevu s druhým. Stejn nep íznivý vliv má hlasité proná-ení
nepodlofených záv r p ed ve ejností (zv davci, po-kozenými, sv dky). Sv dci mohou
být záv ry policisty ovlivn ni a nepodávají pak objektivní výpov , po-kozený se
asto na záv r p íslu-ník odvolává ve výpov di a je-li pozd ji výsledek vy-et ování
jiný nebo zcela opa ný, vyvolává to ned v ru k práci a schopnostem n kterých
p íslu-ník policie.²⁹

---

²⁹ DOLEfiEL, J., NOVÁK, . Kriminalistické minimum. Praha : MV R, 1995, s. 54-56.

5.4 Dokumentace průběhu a výsledků ohledání

Dokumentací průběhu a výsledků ohledání se rozumí podle T. protokol o ohledání místa činu a to v hlav. páté oddílu pátém v ust. § 113 odstavci 2) š. Protokol o ohledání musí poskytovat úplný a věrný obraz předmětu ohledání; mají se proto k němu přiložit fotografie, náčrtky a jiné pomůcky.

Chceme-li, aby ohledání místa mělo i svou důkazní hodnotu v trestním řízení, musí být jeho výsledky řádně dokumentovány. Dokumentace průběhu a výsledků ohledání musí vytvořit takový obraz o situaci na místě činu, aby na základě těchto materiálů, mohl kdokoli, kdo na místě činu nebyl, vytvořit si ucelenou představu o situaci na místě činu a aby mohl a být kdykoliv provedena rekonstrukce události.

Průběh a výsledky ohledání místa činu musí být pečlivě a průběžně dokumentovány fotograficky, velmi výhodná je i dokumentace videokamerou, zejména u rozsáhlejších míst ohledání a míst ohledání závažné kriminální události. Video dokumentace musí být autentická, nesmí být fiktivně upravována, jinak ztrácí svou důkazní hodnotu.

K zadokumentování průběhu a výsledku ohledání se v současné době zpravidla vyhovává zejména:

- 1) protokol o ohledání místa činu,
- 2) kriminalistická fotografie a videozáznam,
- 3) kriminalistická topografie.

Protokol ohledání je z hlediska kriminalistiky prostředkem k podchycení skuteností souvisejících s ohledáním, které mimo jejich informační hodnotu mají i taktický význam a slouží ke stanovení dalšího postupu při prověření události. Z procesního hlediska je protokol dokumentem, který má hodnotu důkazního prostředku. Proto musí splňovat jak požadavky a taktická hlediska kriminalistiky, tak i požadavky trestního řádu.

Každý protokol ohledání obsahuje povinně i základní části, a to :

- a) úvodní
- b) popisnou

c) závěrečná

Úvodní část protokolu obsahuje zejména:

- označení události v souvislosti, s kterou bylo ohledání provedeno,
- datum, místo a dobu ohledání,
- pověrnostní podmínky pro ohledání,
- jméno, funkci, hodnost a zařazení policisty, který ohledání provedl nebo řídil,
- nacionálně dálejších účastníků ohledání,
- podnět k ohledání.

Popisná část protokolu obsahuje přesný popis ohledávaného objektu, postupu při ohledání a výsledky ohledání včetně přesné specifikace zjištěných stop a podmínek zpravidla v této posloupnosti:

- popis místa s přesným vymezením hranic ohledání,
- popis přístupových cest k místu a věcí, co bylo na nich nalezeno a zjištěno,
- jde-li o ohledání místnosti týká se to i stropu a podlahy, vchodu, oken apod.,
- situace na místě,
- popis míst, na nichž byly zjištěny stopy a podmínky použité při spáchání činu, jiné v rámci dle kazy,
- zvláštnosti místa a daného případu ohledání,
- zjištění negativních okolností, apod.

Závěrečná část protokolu je soupisem zjištěných stop, podmínek a dokumentů a konstatování, jak s tímto materiálem bylo naloženo. Poznává se rovněž jaká opatření byla na místě provedena a jaké dokumenty byly v souvislosti s ohledáním pořízeny. Závěrečnou částí jsou podpisové dohlášky všech účastníků ohledání.

Protokol je základním dokumentem, který podchycuje průběh a výsledek ohledání. Musí proto obsahovat přesný a posloupný popis věcí, co bylo zjištěno ohledáním. Protokol musí být srozumitelný a jasný, nesmí připouštět dvojí výklad. Do protokolu jsou zaznamenávány i stopy s íselným označením. Protokol musí být vyjádřením objektivního stavu na místě, které je ohledáno, nesmí obsahovat úvahy ani domněnky ohledávajícího. Nepřipouští se nepřesná terminologie (asi, přibližně, okolo, téměř, v tina apod.). Základními požadavky na protokol ohledání lze shrnout

následovně : protokol ohledání musí být přesný, posloupný, jasný, srozumitelný, úplný a cílevědomý a musí poskytovat věrný obraz ohledávaného místa i v celku.

Kriminalistická fotografie a videozáznam jsou významnou součástí dokumentace průběhu a výsledku ohledání. Soubor fotografií, které musí odpovídat průběhu ohledání dokumentovaného protokolem, objektu jako celku i jeho částí musí názorně doplňovat obsah protokolu ohledání. Fotografie musí být řádně označeny, písemně označení musí být podchyceno i v protokolu ohledání. Takto pořízená fotodokumentace je stále více doplňována obrazovým záznamem průběhu a výsledku ohledání i video záznamem. Požadavky kladené na kriminalistickou fotografii jsou zpracovávány kriminalistickou technikou. Základním požadavkem na kriminalistickou fotografii je vždy její jednotnost s protokolem.

Kriminalistická topografie je další důležitou součástí dokumentace ohledání a jeho výsledku. Je nezbytným prostředkem grafického zobrazení situace a výsledku ohledání. Prostředky kriminalistické topografie jsou náčrtek, plánek a schéma.

Náčrtek je zpravidla původní skica zobrazující část místa, kde došlo k ohledání včetně objektů, které se na místě nacházely, s uvedením základních rozměrů a vzdáleností. Náčrtek je obvykle pořízen tzv. čímkem ruky a nezávisle na měřítku, slouží jako podklad pro zpracování plánu. Pořizuje se obvykle přímo na místě jako součást ohledání a vyřazuje se, aby byl podepsán účastníky ohledání.

Plánek je přesným, původním zobrazením místa ohledání a objektů, které se na místě nacházely, zpracovaným v určitém měřítku. Pokud jde o plánek terénu, musí obsahovat i vyznačení svahových stran. V plánu musí být vyznačena i místa, kde byly nalezeny stopy, písemně označení v plánu musí být shodné s řádným označením stop, písemně i v protokolu ohledání a ve fotodokumentaci. Pro lepší srozumitelnost, je plánek doplněn legendou. Plánek podepisuje jeho zpracovatel.

Schéma je znázornění nejdůležitějších prvků určitého objektu, popřípadě i vzájemných vztahů a vazeb mezi nimi.

Dokumentace průběhu a výsledku ohledání je popisována různými způsoby a skládá se v důsledku tohoto z několika částí. Posuzovat a hodnotit výsledek ohledání je však vždy nutné z dokumentace jako celku.³⁰

5.5 Zkoumání a hodnocení materiálů z místa činu

Ohledání místa činu je základním úkonem, kterým se má zajistit a trvale uchovat veškerý materiál (stopy, věcné důkazy), který má pro vyšetření případu význam (zjištění a usvědčení pachatele). Aby bylo možno úspěšně dále práci organizovat, je nutné provést vyhodnocení, aby bylo možno ujasnit, co vše je dosud známé, jaké jsou důkazní materiály, z nichž bude možno vycházet a kterým směrem vést vyšetřování.

V praxi to znamená, že po provedeném ohledání místa činu je nutno soustedit veškerý materiál, získaný na místě činu. Při hodnocení materiálů vycházíme vždy z toho, že existuje nějaká souvislost mezi vznikem určité stopy nebo zanecháním určitého předmětu na určitém místě a jednáním určité osoby. Dále vycházíme z toho, že od stop, věcných důkazů a poznatků z operativního vyšetření, můžeme zpětně jít k příčinám a zdrojům. Z toho pak vyplývají nejen technické, ale i taktické závěry, zejména okolností, které je třeba v daném případě objasnit. Po důkladném zvěření všech detailů následuje celkové shrnutí výsledků ohledání, které se všemi vytvořenými závěry musí dát správný a přesný obraz o spáchaném trestném činu (jiné vyšetřované události).³¹

---

³⁰ STRAUS, J. A KOL. *Kriminalistická taktika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš, 2005, s. 87-90.

³¹ DOLEŽEL, J., NOVÁK, . *Kriminalistické minimum*. Praha : MV ČR 1995, s. 73-74.

6 Zvláštnosti různých ohledání místa činu

V odborných a technických úkonech směřujících k objasnění trestných činů má velký význam včasné ohledání, vyhledání a zajištění stop činnosti pachatele, dokumentace místa a vyhodnocení všech okolností souvisejících o postupu pachatele a jeho jednání na místě činu. Každý způsob provedení (spáchání) trestného činu zanechává charakteristické stopy a jiné průvodní znaky, které musíme vyhledat, zajistit a využít k dalšímu opatření proti pachateli (pátrání, typování, usvědčení).³²

Vzhledem k mé dosavadní služební praxi jsem se zaměřila na zvláštnosti ohledání míst majetkových trestných činů, s kterými jsem se setkávala, zejména pak nejčastěji s krádežemi vloupáním a prostými krádežemi.

6.1 Ohledání míst krádeží vloupáním

Zpravidla se neomezujeme jen na místo, kde bylo vloupání provedeno, ale ohledáme a prohledáme okolní místa a objekty (chodba, prostranství před objektem aj.). Snažíme se sledovat cestu pachatele (odchodu) z místa. Pachatel musí překonávat určité překážky, které mu stojí v cestě (zámek, mříž, apod.), mnohdy se musí chránit proti překvapení, zajišťuje si ústupovou cestu atd., při této činnosti nutně zanechává stopy.

Například stopy na skle z rozbitého okna zjistíme dva otisky prstů. Protože všechny prsty ruky nejsou stejně velké a zjištěné otisky jsou nesteré, vysoko umístěné, je zřejmé, že jde o dva sousední prsty, jejichž daktyloskopickým vyhodnocením dle tvaru smyčkových papilárních linií můžeme do jisté míry usoudit, zda šlo o levou nebo pravou ruku a opačnou. Otisk palce bude vždy na stejné straně pachatele, otisk ukazováku, prostředníku a prsteníku vnitřní od pachatele, a vyjímání stop pravou nebo levou rukou. Otisky vedou jednoznačně k identifikaci osoby, která je zanechala. (Rukavice používají pachatelé méně často, máme v nich případech identifikovat). Při vyjímání stop na skle se může pachatel poranit. Zjištění krevní skupiny rovněž může souhlasit (proezávaní rukavice o zranění na ruce shodné místo).

---

³² DOLEŽEL, J., NOVÁK, J. *Kriminalistické minimum*. Praha: MV ČR 1995, s. 56.

Bylo by chybou vyhledávat a zajišťovat jen daktyloskopické stopy, které vedou k identifikaci osoby. Na místě inu se může setkat s různými druhy stop, které vcelku tvoří hodnotný důkazní materiál. Například v oknech (dveřích) pachatel podekouvá násilím odepilováním, vysekáním ve zdi, roztažením pomocí vratidla nebo heveru tak, aby mohl z vertikálním otvorem vylézt. V kovových pilinách mohou být odlomené zoubky pily, které mohou pomoci k identifikaci nástroje, otřelaku, piliny může mít pachatel na oděvu apod. Podle stop na místech může být vytypován použitý nástroj, nutná je znalost práce s káblíky, fyzickou zdatnost pachatele, typování objektu, přípravu na trestný čin apod.

V některých případech vnikne pachatel do objektu odemčením dveřího zámku shodnými klíči, klíči ruzného tvaru nebo druhu. Manipulaci s klíči zjistíme v mechanismu zámku, kde se vytváří typické rýhy. Uzamčené (jednoduché) dveře mohou být násilně otevřeny vytržením zapadacího plechu tahem za kliku, tlakem na dveře, vypačením, odvrácením desky kolem zámku, rozlomením bezpečnostní vložky, provrtáním kolí kovových stavítek, probouráním dveří (výplně) apod. Při bližším ohledání poškozených míst zjistíme druh použitého nástroje (mechanoskopická expertiza). Dveře dvoukřídlé, dovnitř otevírané (nebylo-li použito k otevření násilí nebo nástroje), mohou být otevřeny za použití háku stažením horních a dolních zástrček pomocí vhodným vyhnutím desky dovnitř. V místech horních a dolních zástrček bývají stopy poškození. Ukroucené, vytržené, přešlupané nebo odepilované visací zámky a petlice musíme rovněž podrobit prohlídce a zjistit, jaký nástroj byl vzhledem k zanechaným stopám použit. V případech probourání zdí, podlah a strop musíme zajistit stopy, které nasvědčují druhu použitého nástroje a posoudit stupeň dovednosti, fyzickou zdatnost pachatele, případně pomocník. V těchto případech je opět předpoklad, že na oděvu pachatele ulpí drobná neistota (mikrostopy). V každém případě pachatel na místě zanechává pachovou stopu.

Při prohlídce místnosti, kde byl čin spáchán, se používají známé metody a postupy. Pechází se od jednoho místa k druhému (místu odepědntu), vždy pod kladným ohledáním předcházejícího. Je pochopitelné, že nesmíme přehlédnout ani nejmenší pedmty a stopy (například na podlaze stopy vosku, rozházené zápalky, nedopalky cigaret, vlasy, stopy v prachu nebo prázdné na povrchu pedmtů, nábytku apod.)

V p ípadech spáchaných trestných in na volném nebo ohrazeném prostranství (v terénu), musíme vždy p ed vlastním ohledáním zvážit vhodnost a možnost nasazení sluflebního psa na pachovou stopu. Takové možnosti jsou zejména na venkov a m stské periférii. Vždy se pro nasazení sluflebního psa rozhodneme, i když nejsou nejvhodn j-í podmínky (nap . frekventované místo).

V p ípadech, kdy do-lo k odcizení v t-ího množství v cí, se zam íme i na vyhledávání stop vozidla, které by mohly identifikovat poufítý dopravní prost edek. asto se v kriminalistické praxi setkáváme s p ípady p edstírání (fingování) trestného inu. I v t chto p ípadech je nutno provést d kladné ohledání, které vede k usv d ení pachatele.

Je nesprávný názor, že u trestných in jako nap . u podvod , kapesních krádeží apod., se místo inu nemusí ohledávat. Je to zásadní chyba, protože i u t chto trestných inu lze vyhledat v cné (jiné) d kazy, nasv d ující jednání pachatele a potvrzující jeho p ítomnost na míst inu. Nejedná se ov-em o ohledání klasické z kriminalisticko-technického hlediska, ale o ohledání, z jehoí výsledk lze vyvodit r zné taktické záv ry, pot ebné pro vytypování a usv d ení pachatele.

6.2 Ohledání míst prostých krádeží

Ohledání místa se provádí zejména k ur ení, zda pachatel mohl krádeží spáchat nepozorovan a k nalezení stop a v cí, podle kterých by bylo možno identifikovat pachatele (p ípadn ur it šzp sob pácháníů krádeže).

P í ohledání se konstatuje celkový charakter, poloha a stav místa inu.

Dále se vyhledávají a zaji- ují pachové, trasologické a daktyloskopické stopy, p ípadn v cí (i nepoufíté nástroje) zanechané na míst inu pachatelem.

V okolí je nutno vyhledat a zajistit p ípadné dal-í stopy, nap . po dopravních prost edcích, odhozené obaly, pen fienky, kabelky apod. Tyto odhozené v cí bývají poblífi místa krádeže nebo na míst inu v odpadkových ko-ích, popelnicích, v k oví, zákoutích apod. Na t chto p edm tech se zaji- ují zejména daktyloskopické stopy.³³

---

³³ DOLEFIEL, J., NOVÁK, . *Kriminalistické minimum*. Praha : MV R, 1995, s. 57-60.

6.3 Ohledání míst silničních dopravních nehod

Dále bych uvedla zvláštnosti ohledání místa silniční dopravní nehody, nebo s tímto jsem se měla možnost sethnout v praxi na základním útvaru. Je pravdou, že za účelem ohledání silničních dopravních nehod jsou zřízeny skupiny dopravních nehod dopravních inspektorátů, ale často dochází k tomu, že jsou vytíženy, a proto dopravní nehody zpracovávají i policejní orgány základních útvarů pořádkové policie. Zároveň musím uvést skutečnost, že úkony prvotního zásahu na místě všech silničních dopravních nehod provádí zpravidla policejní orgány základních útvarů pořádkové policie.

Po provedení nezbytných opatření, například poskytnutí první pomoci, zajištění dovozu zraněných do zdravotnického zařízení, uzavření místa, zajištění objížděky, regulace dopravy, ochrany přepravovaného nákladu, majetku usmrcených a zraněných osob před poškozením nebo odcizením, zajištění účastníků a svědků dopravní nehody, a dalších nezbytných opatření se přistoupí k podrobnému ohledání místa nehody.

Zvýšená pozornost se vnuje:

- přesnému zajištění (zakreslení) polohy vozidel, těl, stop a předmětů na vozovce
- SPZ a technických údajů vozidel, druhu a váhy nákladu a zjevným nebo udávaným závadám technického stavu vozidel
- podrobnému popsání stop a charakteru poškození na vozidlech včetně stavu dleňových agregátů (řízení, brzdy, pneumatiky, osvětlení, ukazatel, zprávného zrcátka apod.)
- prohlídce a popisu oděvu a stop na tělech usmrcených a zraněných osob
- podrobnému popisu místa nehody a okolí se zaměřením na stavební charakter a povahu vozovky, přehlednost v místě nehody, hustotu provozu, značení dopravními značkami, světelné poměry, okamžitý stav povrchu vozovky apod.
- zajištění materiálů pro expertizu (oděr krve na zkoušku přítomnosti alkoholu,
- zajištění vozidla nebo jeho částí, jestliže řidič uvádí technickou závadu nebo jestliže byla technická závada zjištěna při prohlídce vozidla)

P edb flné zaji-t ní nebo zvýrazn ní stop na vozovce (zejména t ch, které podléhají pov trnostním vliv m) se provádí k ídou nebo jiným vhodným materiálem (písek, v tvi ky apod.) a ihned se provede jejich fotografování.

Vfdy je nutno dbát, aby nedo-lo k po-kození stop (úlomky laku, sklaí), které budou zaji- ovány pro expertizní zkoumání.

P i ohledání vozidla, které se st etlo s chodcem apod., se v nuje zvý-ená pozornost podvozku, zejména jeho nejnífle položeným ástem, na kterých mohou být podle okolností vlákna z od vu postíženého, krevní stopy, ásti tkání apod.

P i ohledání místa dopravní nehody se nej ast ji vyhledávají a zaji- ují stopy:

- vzniklé pohybem vozidel a osob (nap . jízdní, brzdné, blokovací, smykové, vle néí)
- vzniklé nárazem vozidel (ástí) do sebe nebo do pevné p ekáfky (nap . úlomky laku a skla, ot ry barev, -krábance a deformace karoserií, strom , zdí, sloup apod.)
- po kapalinách (olej, voda, brzdová kapalina apod.)
- otisky pneumatik vozidle ó trasologické stopy v p ípad , kdy vozidlo z místa nehody ujelo a daktyloskopické stopy v p ípad , kdy idi z místa nehody uprchl.³⁴

---

³⁴ DOLEFIEL, J., NOVÁK, . *Kriminalistické minimum*. Praha : MV R, 1995, s. 60-61.

7 Nejastjší závady policejních orgánů při ohledání místa inu

Místo inu jako základní naleziště stop po spáchaném trestném inu je v praxi policejních orgánů stále podceňováno. Důvodem je jak podceňování samotného významu ohledání místa inu, tak i neznalost postupů a práce na místě inu zejména u začínajících policistů.

Na kvalitě provedení ohledání v mnohých případech závisí všeobecný úspěch celého dalšího postupu, což také vyplývá z jeho důležitosti jako jednoho z významných procesních úkonů. Nedocenění významu a možnosti ohledání vede v nich kterých případech k nedostatečnému provedení ohledání na jeho základě mnohdy vznikají neodstranitelné nedostatky, které komplikují nebo dokonce znemožňují objektivní, úplné a rychlé odhalení pachatele, vyšetření trestného inu a jeho účinnou prevenci. Výsledek ohledání do značné míry ovlivňují i subjektivní faktory, zejména znalosti a praktické zkušenosti policejních orgánů.

Mezi nejastjší pochybení, kterých se policejní orgány dopouští patří již nekvalitní přijetí oznámení o spáchaném trestném inu. Dochází zde především k nedostatečnému vyšetření oznamovatele události, což vede k tomu, že nejsou často získány důležité informace k přesnému místu události, k osobám svdků, ale i k osobám pachatelů, zejména, zda se jeť nachází na místě samotném, případně k jejich popisu nebo o způsobu jakým pachatel inu spáchal, zda je ozbrojen apod. Tyto nedostatečné informace mají často za následek, že na místo inu vyjíždí třeba i policista sám, který není dostatečně informován o situaci, která se na místě inu odehrála a po příjezdu na místo nemůže adekvátně reagovat na nastalou situaci, případně může dojít i k ohrožení jeho života nebo zdraví od pachatele, který se na místě jeť nachází.

Po příjezdu na místo dochází ze strany policejních orgánů k podceňování významu prvotních a neodkladných úkonů a to především při zajištění samotného místa inu a tím dochází k poškození stop, které pachatel zanechal na místě nebo k poškození stop, které by mohly zajistit jeho pronásledování. Dále jsou prováděna nedostatečná opatření k zajištění svdků, kteří celou událost pozorovali, případně by mohli podat informace k popisu pachatele nebo jeho trase útěku. Velmi často dochází k podceňování

možnosti použití služebního psa, jak na pronásledování osoby pachatele, tak i na možnost vypátrání například odcizených věcí, které pachatel odhodil například v blízkosti místa činu a to tím způsobem, že dojde k zajištění pouze bezprostředního okolí místa nebo k tomuto uzavření vůbec nedojde, což má za následek zničení pachové stopy pachatele. Vzhledem k tomu, že službu konající psův pokrývá i územní celky (například Rakovník, Beroun, Píbram), není v jeho silách se dostat ke vjezdu například a v praxi vyjít jen na závažné trestné činy, kde je předpoklad, že je pachová stopa zjištělná. V souvislosti s časovým odstupem a rozsáhlostí území může dojít ke znehodnocení pachových stop.

Při samotném ohledání například motorového vozidla nebo sklepní kóje, do kterých bylo provedeno vloupání policejní orgán toto ohledání již za jiných podmínek, že se zde stejné stopy nenajdou a proto se je ani nesnaží vyhledávat. Policejní orgán provede pouze fotodokumentaci místa popřípadě zajistí snadno zjištělné stopy jako jsou stopy z rozbitého okénka u vozidla, například vypáčený visací zámek od dveří sklepní kóje a místo opouští. Toto jednání je často ovlivněno tím, že pro velký nápad trestné činnosti policejní orgán provede během krátkého časového úseku i několik ohledání míst, která provádí často sám aniž by vyžadoval příjezdu výjezdové skupiny, která se například nachází na jiném místě a policista nemůže vyjet na místo i několik hodin a to zejména, když má před sebou ještě další oznámení, kde rovněž musí provést ohledání. Při takto provedeném ohledání nedochází ani k žádnému uzavření v místě činu, zejména co se týká vytížení osob bydlících nebo se zdržujících poblíže místa, kdy osoby, které by mohly podat nějaký kladný poznatek k prošetřované události z místa odcházejí, aniž by byly ztotožněny a samy od sebe se na policii jako svědci nepřihlásí. Vytížení osob bydlících poblíže místa se poté provádí s časovým odstupem, který má za následek, že tyto osoby již nedokáží popsat prošetřovanou událost tak, jak jí vnímaly bezprostředně při jejím páhání a toto vytížení je často formální.

Při sepisování protokolu o ohledání místa činu často dochází zejména v popisné části k málo podrobnému popisu místa činu, kdy jsou zde uváděny pouze obecné a formální údaje bez toho, aby se policejní orgán snažil výstižně a podrobně popsat skutečný stav na místě činu. Nedochází zde k žádnému popisování nalezených a zajištěných stop, kdy tyto údaje se často uvádějí pouze do závěrečné části protokolu. Popis místa je často chaotický a nepřehledný a nezúčastněná osoba, která nebyla na místě činu by se podle takového protokolu jen těžko na místě činu orientovala.

Chaotický a nepřehledný popis je zapříčiněn tím, že již na samém počátku ohledání si policejní orgán nezvolí z taktického hlediska správný způsob ohledání, nebo alespoň jediný a místo nepopisuje systematicky, což se pak projeví při sepisování samotného protokolu.

Vzhledem k absolvování základní odborné přípravy na Střední policejní škole v Praze vím, že dalším a pro začínající policisty i velkým problémem je zakreslení nártku (popis plánu) místa činu i kvůli prostorové orientaci a tím vzniká nesoulad s protokolem ohledání místa činu. Hlavní příčinou je, že nedochází k zaměření stop, objektů, věcí apod..

Na některou z výše uvedených závad jsem jako zpracovatelka spisové dokumentace přicházela prakticky každodenně při své činnosti v souvislosti se zpracováním trestních spisů. Aby bylo možné takto nekvalitně vypracované protokoly o ohledání místa činu pouhlít, musely se v drtivé většině případů přepracovat, nebo jejich procesní hodnota by byla prakticky nulová. Každá chyba nebo nedostatek v práci na místě činu má za následek vážné narušení. Narušením rozumím například nedodržení zásad ohledání, neznalostí úkonů prvotního zásahu nebo metod využívaných při ohledání i taktiky provedení ohledání.

Závěr

Závěrem své bakalářské práce bych chtěla uvést, že provádění prvotních postupů na místě inu policejními orgány je velmi složitá a rozsáhlá činnost. Podílí se na ní mnoho různých věd a odvětví a jedná se o problematiku interdisciplinární. Je tedy s podivem, že mnohdy jako první jsou na místo inu vysíláni policisté s krátkodobou praxí a od těchto se očekává profesionální zvládnutí prvotních úkonů a postupů na místě inu. Není neobvyklým jevem, že na místo inu jsou vysílány i jednotlivé hlídky, kdy vedoucím pracovníkům musí být zřejmé, že mnohdy není v silách vyslaného policisty zvládnout alespoň některé prvotní úkony a postupy na místě inu. Ve chvíli přijezdu samotného policisty na místo inu je z předchozích kapitol zřejmé, že musí zareagovat na několik různých podnětů zároveň a stejně tak i jeho vyhodnocení a následné rozhodnutí o dalším postupu musí být jasné a musí být učiněno v relativně krátkém časovém úseku.

Domnívám se, že by bylo chybou, přenechávat odpovědnost za provedení prvotních úkonů na místě inu jen na místo vyslaných policistech, mnohdy by bylo možno nalézt odpovědnost vedoucích pracovníků například na skladech služeb, probíhajícímu proškolení podřízených, kontrolách, metodickém vedení atd. činnostech, které by podle mého názoru přispívaly ke z kvalitnější postupů na místě inu.

Svou práci jsem rozdělila na dvě části, kdy první část je spíše teoretická a zabývá se jak úkony prvotního zásahu na místě inu, tak neodkladnými a neopakovatelnými úkony a dále teorií o ohledání místa inu. Z vlastní praxe vím, že tuto teoretickou část policejní činnosti si policisté zpravidla osvojí rychle a jsou schopni jí velice dobře aplikovat v praxi za příjatečných organizačních podmínek a při dobrém profesním vedení vedoucími pracovníky a zkušenými kolegy. V druhé části své práce jsem se zaměřila v nově praktickému postupu ohledání místa inu, nebo se domnívám, že tento úkon je nejspíše tím a nejzávažnějším, s kterým se policejní orgány na místě inu mohou setkat. Je třeba si uvědomit, že mnohdy zajištěné stopy v rámci ohledání místa inu jsou jediným důkazem proti pachateli a těchto důkazů lze použít při soudním řízení. V rámci prověření a vyšetření trestných činů máme opakovaně vyslýchat osoby, zjišťovat nové svědky a provádět další obdobné úkony, ale ohledání místa inu ve valné většině provádíme jen jednou.

V rámci zhodnocení současného stavu u Policie České republiky v souvislosti s postupem policejních orgánů na místě inu je nutné uvést, že na tomto postupu se aktivně podílejí policisté ve věkovém průměru 20-25 let s délkou praxe do 3 let. Z dané věci je tedy zřejmé, že tito policisté v podstatě získávají zkušenosti s každým novým případem a mnohdy bez přímé implementace zkušeností služebně starších kolegů. Jedinou možností jak předejít chybám a zajistit profesionální výkon činností na místě inu je pravidelnou a cílenou metodickou pomocí, přičemž tuto metodickou pomoc by měli zajišťovat vedoucí základních útvarů, vedoucí stálých výjezdových skupin a další vedoucí pracovníci územních celků.

Na které zde uvedené kapitoly byly spíše teoretické, jiné spíše praktické. Je ovšem důležité si uvědomit, že teorie se jen těžko obejde bez praxe a vice versa. Proto se z teoretických poznatků dá uinit základ pro praktický výstup a z praktických zkušeností můžeme vyjít při formulování nových teoretických poznatků a východisek.

Literární zdroje

1. DOLEŽEL, J., NOVÁK, . *Kriminalistické minimum. I. část. Základy práce policist na místě inu.* 1. vyd. Praha : MV R, 1995. 112 s.
2. HLAVÁ EK, J., PROTIVÍNSKÝ, M. A KOL. *Praktická kriminalistika.* 1. vyd. Praha : Kriminalistický ústav, 2006. 240 s.
3. CHMELÍK, J. *Ohledání místa.* 2. vyd. Praha : MV R, 1999. 88 s.
4. CHMELÍK, J. A KOL. *Rukov kriminalistiky.* 1. vyd. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale– en k, 2005. 532 s. ISBN 80-86898-36-9.
5. STRAUS, J. A KOL. *Kriminalistická taktika.* 1. vyd. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale– en k, 2005. 278 s. ISBN 80-86898-40-7.
6. STRAUS, J. A KOL. *Úvod do kriminalistiky.* 2. vyd. Plze : Vydavatelství a nakladatelství Ale– en k, 2006. 175 s. ISBN 80-86898-95-4.

Elektronické zdroje

1. *Wikipedia otev ená encyklopedie* [online]. 2002, [cit. 2010-03-31]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Modus_operandi>.

Legislativní zdroje

1. Zákon . 141/1961 Sb., o trestním ízení soudním (trestní ád), ve zn ní pozd jích p edpis .
2. Zákon . 273/2008 Sb., o Policii eské republiky
3. Závazný pokyn policejního prezidenta . 100/2001, ke kriminalistickotechnické innosti P R ze dne 7.12.2001 ve Sbírce interních akt ízení policejního prezidia, ástka 122; .j.:86-3/2000-KÚP-K
4. Závazný pokyn policejního prezidenta . 120/2002, kterým se vydávají zásady pro innost výkonných organiza ních lánk slufby po ádkové policie
5. Závazný pokyn policejního prezidenta . 130/2001, kterým se upravuje postup P R p i pln ní úkol v trestním ízení

Seznam zkratek

aj. óa jiné

atd. óa tak dále

apod. ó a podobn

. ó íslo

l. ó lánek

nap . ó nap íklad

odst. ó odstavce

písm. ó písmena

Sb. ó sbírky

tr. zák. ó trestního zákona, trestního zákoníku

ust. ó ustanovení

om óohledání místa inu

ABSTRAKT

PODLIPSKÁ, H. *Postup policejního orgánu na místě trestného činu : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2010. 57 s. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Marek Fryšták, Ph.D.

Klíčová slova: místo činu, ohledání místa činu, neodkladný úkon, neopakovatelný úkon.

Bakalářská práce je zaměřena na oblast služby poádkové policie v systému Policie ČR a to na jednu z jejích základních forem organizace taktické služby mezi které zcela jistě patří prvotní a neodkladné a neopakovatelné úkony prováděné policejním inspektorem služby poádkové policie na místě trestného činu. V práci jsou uvedeny základní úkoly plynoucí ze zákona a interních normativních nariadení s rozvedením na základní pojmy, prvotní zásah na místě činu, neodkladné a neopakovatelné úkony a samotné ohledání místa činu. V další části práce je rozebrán praktický postup při ohledání místa činu a zvláštnosti různých ohledání místa činu. V závěrečné části jsou uvedeny nejzávažnější závady v činnosti policejních inspektorů při ohledání místa činu a návrhy na zlepšení v této oblasti.

ABSTRACT

PODLIPSKA, H. *Police Procedures at the Scene of the Crime: Bachelor Thesis*. eské Bud jovice: University of European and Regional Studies, 2010, 57 pages. Leading teacher JUDr. Marek Fry-ták, Ph.D.

Key words: scene of the crime, inspection of the scene of the crime, exigent act, unrepeatable act.

The Bachelor Thesis is focused on the scope of the service of the Patrolling Police in the CR Police system, namely on one of its fundamental forms of organizational tactical service, among which certainly belong primary, exigent and unrepeatable acts performed by the police inspector of the Patrolling Police at the scene of the criminal offence. The Thesis describes basic acts ensuing from the law and internal normative regulations including basic terms such as primary action at the scene of the crime, exigent and unrepeatable acts and inspection of the scene of the crime. In the next part of the Thesis practical procedures performed during examination of the scene of the crime and specialities of various acts of examination of the scene of the crime are mentioned. In its final part the Thesis states most frequent faults made by police inspectors during inspection of the scene of the crime and proposals for improvement in this field.